

Hållbarhetslöften

Minskad klimatpåverkan

Minskad klimatpåverkan är en av vår tids viktigaste samhällsfrågor och de närmaste tio åren är helt avgörande för att påskynda omställningen till en fossilfri framtid.

Genom hållbarhetslöften med konkret åtgärdsarbete höjer vi gemensamt ambitionsnivån och ökar takten i klimatarbetet i Uppsala län. Åtgärdsarbetet bidrar till att nå de nationella miljömålen, Parisavtalets mål och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Aktörerna åtar sig att till år 2023 genomföra åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan** samt att varje år bidra med underlag för uppföljning av antagna åtgärder till Länsstyrelsen Uppsala län.

SVERIGES
MILJÖMÅL

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

HÅLLBARHETSLÖFTE

Apotea

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.3 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra tjänsteresor med kollektivtrafik, exempelvis genom att tillhandahålla UL företagskort.

- Ge möjlighet till schema anpassat till kollektivtrafik.
- Föra dialog med regionaltrafiken för att hitta förbättringsmöjligheter.

3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder till fossilfri arbetspendling.

- Genomföra en resvaneundersökning varje höst och analysera resultaten.

3.11 Underlätta för att cykla, gå eller ta kollektiva färdmedel till arbetsplatsen genom att ha säkra anslutningar för gång och cykel, goda parkeringsmöjligheter samt omklädningsrum med dusch.

- Se över säkerheten vid gång/cykelväg till kollektivtrafik, dela ut reflexer.
- Cykelställ med tak.
- Underhålla duschar i omklädningsrum.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.

- Informera besökare om alternativ för kollektivtrafik och tipsa om att elbilsladdning finns.
- Erbjuder anpassade mötestiden efter kollektivtrafiken när möjligt.

4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.

- Tillhandahålla laddplatser för elbilar närmast entrén.

4.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Sätta upp skyltning från kollektivtrafik till logistikcenter.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.2 Samarbete med andra aktörer för att skapa tillräcklig efterfrågan för etablering av ny tankstation för fossilfria drivmedel alternativt ny laddstation för el.

- Stötta SHEABs biogasmack genom information och att knyta samman intressenter inom frakt.

11. Minska effekttoppar för el

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Utvärdera och ev. införa laststyrning för att maximera användningen av egenproducerad el och minska effekttoppar.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Starta värmeåtervinning av returträ i samarbete med SHEAB.

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsubstitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten".

- Delta i Jakten på plasten.

20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.

- Kartlägg plastförbrukningen i verksamheten, den som kommer med leveranser och den vi själva skickar ut.

20.3 Genomför kartläggning av alternativa material, för att ersätta nuvarande plastanvändning.

- Undersök fossilfria alternativ till plast i våra egna produkter.
- Fortsätt dialog med leverantörer om att minska deras plastanvändning.

20.4 Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast.

- Ställa krav på användning av återvunnen plast i våra egna produkter och emballage.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Biogas Öst & BioDriv Öst

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.17 Upprätthålla redan införda åtgärder i enlighet med 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.10, 3.12, 3.13,

- Årlig uppföljning av resepolicy och de anställdas resor till och från, samt i jobbet, med klimatväxling av eventuell oundviklig fossil andel.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.4 Upprätthålla differentierad milersättning för de få resor som måste ske med egen bil i tjänst.

- Årlig uppföljning av resepolicy och de anställdas resor i jobbet.

6.4 Erbjuder stöttning till de aktörer som vill genomföra aktiviteter inom åtgärden

- Årlig uppföljning av hur många aktörer i Uppsala län som BioDriv Öst stöttat i arbetet med att ställa om till fossilfria tjänstefordon.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Kravställ vid upphandling och inköp

- Årlig uppföljning av inköp med stort transportarbete.

7.5 Erbjuder stöttning till de aktörer som vill genomföra aktiviteter inom åtgärden kopplat till förnybara drivmedel

- Årlig uppföljning av hur många aktörer i Uppsala län som BioDriv Öst stöttat i arbetet med att ställa om till fossilfria drivmedel.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.7 Erbjuder stöttning till de aktörer som vill genomföra åtgärder för fossilfria drivmedel i arbetsmaskiner

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.8 Erbjuda stöttning till de aktörer som vill genomföra aktiviteter inom åtgärden

- Årlig uppföljning av hur många aktörer i Uppsala län som BioDriv Öst stöttat i arbetet med att främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel.

11. Minska effekttoppar för el

11.15 Erbjuda stöttning och forum för samverkan för de aktörer som vill arbeta med effektfrågan kopplat till transportsektorn

- Minst tre storregionala möten senast år 2022.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.11 Erbjuda stöttning och forum för samverkan för de aktörer som vill satsa på att öka produktionen av fossilfria drivmedel

- Årlig uppföljning av hur många aktörer i Uppsala län som BioDriv Öst stöttat i arbetet med att öka produktionen av fossilfria drivmedel.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.13 Erbjuda stöttning till de aktörer som vill öka nyttiggörandet av matrester i form av biogasproduktion och kommunikation kopplat till detta samt erbjuda stöttning med att ställa krav på förnybart i livsmedelstransporter

- Årlig uppföljning av hur många aktörer i Uppsala län som BioDriv Öst stöttat i arbetet med att öka insamlingen av matavfall samt kravställning i livsmedelstransporter.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.10 Erbjuda stöttning till aktörer som vill genomföra informationsinsatser kopplat till omställningen till fossilfria drivmedel

- Årlig uppföljning av hur många aktörer i Uppsala län som BioDriv Öst stöttat i arbetet med att göra kommunikationsinsatser om fossilfria drivmedel.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Tillhandahålla information om informationsmaterial för att undervisa om kopplingen mellan matavfallsinsamling och biogasproduktion

- Genomföra en informationsinsats på temat till nyckelpersoner i varje kommun i länet.

17. Utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Ansvara för att koordinera och utbildningsinsats för beslutsfattare om transportsektorns omställning mm under förutsättning att aktiviteten kan ingå i projektet Fossilfritt 2030

17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja så långt det är möjligt befintliga forum.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.6 Genomför en kommunikationsinsats

- Ta fram ett informationsmaterial som lyfter Uppsala kommun och Region Uppsalas upphandlingar med biogas i syfte att främja lokala kretslopp senast år 2020

18.9 Öka kunskapen om och intresset för cirkulära drivmedel som biogas och arbete för ökade hållbarhetskrav på elfordonsbatterier

- Arbete för att bidra till minst två goda exempel inom området senast 2022.

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsstitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten".

- Delta i nätverket

20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.

- Kartlägga plastanvändning inom organisationen som kan ersättas med bättre alternativ senast 2022.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Bring

6. Fossilfria tjänstefordon

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Ny bilpolicy framtagen 2019 med endast miljöfordon. Denna ska uppdateras årligen.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Ställa krav i samband av tecknande av avtal.

- Dialog med våra åkerier för att öka andel fordon på förnybart bränsle.

7.2 Kravställ eller köp in fossilfria fordon/drivmedel

- Ställa om Bring åkeri- Flytande gas, HVO och RME.

7.3 Gör funktionsupphandlingar som främjar transporteffektivisering i dialog med leverantörer, t.ex. genom samordnade godstransporter och flexibla leveranstider.

- Utveckla "älskade stad" på fler orter och med fler aktörer.

7.4 Samordna godstransporter inom den egna verksamheten.

7.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Utöka tjänsten Green Deliverys (idag lätta hemleveranser i storstad).

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.5 Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfritt alternativ.

- 2025 ska vi vara fossilfria.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- 5% under 2019.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- 2025 ska vi vara fossilfria.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.10 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Utveckla fler gröna tjänster.
- Kundmöten där vi informerar om vårt hållbarhetsarbete.
- Berätta om vårt hållbarhetsarbete i externa sammanhang

HÅLLBARHETSLÖFTE

Energikontoret i Mälardalen

1. Öka gång och cykling

1.15 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Spridning av goda exempel

- Deltagande i klimatprotokollets möten och arbete.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.

- Minst en el-assisterad per arbetsplats.

3.3 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra tjänsteresor med kollektivtrafik, exempelvis genom att tillhandahålla UL företagskort.

- Samtliga anställda erhåller app/betalkort för tjänsteresor med kollektivtrafik.

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

- Årlig uppföljning av resepolicy.

3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.

- Arbete "bortifrån" är en förmån tillgänglig för alla anställda.

3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder till fossilfri arbetspendling.

- Årlig resvaneundersökning.

3.10 Låt anställda räkna pendlingstid med kollektivtrafik där arbete kan utföras som arbetstid.

- Restid med kollektivtrafik där arbete utföras får räknas som arbetstid är en förmån tillgänglig för alla anställda.

3.11 Underlätta för att cykla, gå eller ta kollektiva färdmedel till arbetsplatsen genom att ha säkra anslutningar för gång och cykel, goda parkeringsmöjligheter samt omklädningsrum med dusch.

- Låst, belyst och säkra ställ i cykelrum och dusch finns tillgängligt på arbetsplatsen.

3.12 Erbjud anställda förmåner om de åker kollektivt, går eller cyklar till jobbet.

- Restid med kollektivtrafik där arbete utföras samt cykling (minsträcka) får räknas som arbetstid och är en förmån tillgänglig för alla anställda.

3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.

- Vi deltar i cykelvänlig arbetsplats och erbjuder vintercyklisten. Avser under 2020 utreda behov av "testresenär för kollektivtrafik" för anställda.

3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - genomföra aktiviteter/seminarier för våra målgrupper för att stimulera området.

- Genomför minst tre kompetenshöjande aktiviteter per år.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.

- Majoriteten av våra inbjudningar på externa platser ska tipsa om fossilfria kommunikationssätt. Alla interna.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Utreda möjligheten att driva påverkansprojekt för fossilfria tjänstefordon i samverkan med andra aktörer.

- Minst en av våra projektansökningar ska innehålla aktiviteter för fossilfria tjänstefordon.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Genom nationell samverkan (Nationellt centrum för samordnad varudistribution) bidra i arbetet

- Stödja minst en kommun per år i arbetet.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.7 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Utreda möjligheten att

- Genomförd aktivitet under Brunby lantbrukardagar i samverkan med LRF.

arrangera visning och provkörning av elektrisk arbetsmaskin vid Brunnby lantbrukardagar.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.2 Samarbeta med andra aktörer för att skapa tillräcklig efterfrågan för etablering av ny tankstation för fossilfria drivmedel alternativt ny laddstation för el.

- Genomföra intressentträff samt mobilisera projektansökan som inkluderar aktiviteter för efterfrågan.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - samordna aktörer för gemensamma aktiviteter för arbete med effektfrågor

- Genomföra intressentträff samt mobilisera projektansökan

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - seminarium om energieffektivisering till målgrupp fastighetsägare/förvaltare

- Genomföra minst en kompetenshöjande aktivitet per år.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - seminarium om energieffektivisering till målgrupp näringsliv

- Genomföra minst en kompetenshöjande aktivitet per år.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - etablera ett nätverk för samverkan, erfarenhetsutbyte och kompetensförsörjning för hållbart byggande och renoverande

- Under 2020 etablerat nätverk för hållbart byggande och renoverande. "Hållbara byggnader".

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Centrum för hållbart byggande (ICHB)

- Fortsätta spridning av information via ICHB och fortsätta som en aktör i driften av ICHB.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden. - Utredda möjligheterna att finansiera energikartläggning för lantbruksföretag och utifrån detta sprida information till lantbrukare om möjligheter till stöd för kartläggning och investeringar i energieffektivisering.

- Att klargöra huruvida lantbruksföretag kan söka stöd för energieffektivisering i samarbete med LRF.

11. Minska effekttoppar för el

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - arbete med SME för att upplysa och påverka möjligheter med effektstyrning

- Driva Nätverk för energieffektivisering som inkluderar små och medelstora företag i länet.

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Informera fastighetsägare/BRFer om möjligheter med effektstyrning

- Genomföra minst en kompetenshöjande aktivitet.

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - mobilisera för ett projekt för effektstyrning effektbalansering

- Genomföra intressentträff samt mobilisera projektansökan.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - bistå företagen i "Nätverk för energieffektivisering" vid konverteringsaktiviteter

- Bistå minst ett företag från länet.

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - mobilisera för att fortsatt bistå fossilberoende vid konverteringsbehov

- Genomföra intressentträff samt mobilisera projektansökan

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - Fortsatt driva på utbygganden av solceller i länet - fokus på SMF

- Genom aktiviteter driva och utveckla projektet Framtidens solceller i Östra Mellansverige.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.1 Anordna och delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer.

- Fortsätta spridning av information via ICHB och fortsätta som en aktör i driften av ICHB

13.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - sprida kunskap, goda exempel och erfarenheter

- Genomföra minst en kompetenshöjande aktivitet per år.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.6 Beställ vegetariska och/eller lokalproducerade måltider på möten och evenemang.

- Policy för Hållbara möten - alla event ska vara hållbara i avseende kost.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030. I samverkan med Energi- och klimatrådgivarna.

- Genomföra minst en kompetenshöjande aktivitet per år.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Svenska solelmässan, med flera event.

17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja

- Deltar i Miljö- och klimatrådet, Klimatprotokollet, Fokusgrupp, Vår styrelse, samt de aktiviteter vi genomför med våra huvudmäns politiker. Utreder årligen vår medverkan och eventuellt behov av nytt.

så långt det är möjligt befintliga forum.	
17.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - kompetenshöjande aktiviteter hos våra målgrupper	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra minst en kompetenshöjande aktivitet per år hos annan aktör än ovan.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.6 Genomför minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2020 genomföra förstudien Cirkulär ekonomi (ERUF).
18.8 Skapa och delta i nätverk för att utveckla hållbara affärsmodeller.	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2020 genomföra förstudien Cirkulär ekonomi (ERUF).
18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden - mobilisera för projektansökan för cirkulär ekonomi	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2020 genomföra förstudien Cirkulär ekonomi (ERUF).

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.5 Låt anställda räkna restid med tåg där arbete kan utföras som arbetstid.	<ul style="list-style-type: none"> • Resepolicyn - Restid med kollektivtrafik där arbete utföras får räknas som arbetstid är en förmån tillgänglig för alla anställda.
21.8 Erbjud resfria möten och delta själv digitalt där det är möjligt vid internationella engagemang.	<ul style="list-style-type: none"> • Vi tillämpar TEAMS och det erbjuds i alla mötesinbjudningar där så är tillämpligt.
21.10 Klimatkompensera nödvändiga flygresor genom att exempelvis finansiera klimatprojekt eller stödja omställning till fossilfritt flyg med bioflygbränsle.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppdatera resepolicy och utreda om och i så fall hur klimatkompensation är aktuellt för oss.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Enköpings kommun

1. Öka gång och cykling

1.1 Anta riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för ett minskat resebehov, exempelvis genom decentralisering av viktig samhällsservice.

- "Trafikstrategi för Enköpings tätort" och "Parkeringspolicy för Enköping" styr arbetet.

1.3 Vidta strategisk hastighetsbegränsning för motorfordon för att öka prioriterade vägsträckors attraktivitet för gång och cykel.

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar där de saknas, samt höj standarden på befintliga gång- och cykelvägar med övergångsställen och belysning enligt Trafikverkets VGU.

1.5 Säkerställ att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.

1.6 Utforma riktlinjer för, och anlägg, säkra gång och cykelvägar till skolor.

1.8 Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort).

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

1.13 Iordningsställ servicepunkter för cyklar.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.1 Halvera tjänsteresor som utförs med flyg

- Som en del i arbetet med nytt kommunhus kommer en resvaneundersökning genomföras vilket kan ligga till grund för en uppdatering av resepolicy för tjänsteresor.

	Utifrån befintlig statistik kring organisationens resor är ambitionen att sänka andelen flygresor som en integrerad del av uppdaterad resepolicy.
3.2 Erbjud tjänstecyklor.	
3.3 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra tjänsteresor med kollektivtrafik, exempelvis genom att tillhandahålla UL företagskort.	
3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.	
3.5 Inför intern klimatväxling.	
3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.	
3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder till fossilfri arbetspendling.	

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.	<ul style="list-style-type: none"> I kommunens verksamhetslokaler övervakas energianvändningen kontinuerligt. Vid byggnation riktas arbetet mot energismarta byggmetoder och lösningar till exempel har man inom kommunen beslutat att miljöbyggnad Silver är minimikrav.
10.4 Utbilda ansvariga för fastighet, uppvärmning, ventilation och processer för att möjliggöra optimal drift och reglage av egna processer.	

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1 Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens användning av el.	<ul style="list-style-type: none"> I samband med nyproduktion, ombyggnation eller planerat underhåll undersöks möjligheten till solceller. Det innebär en initial kostnad men installerat vid en fastighet med bra förutsättningar så återbetalar det sig över tid. Restvärme är ett annat område där kommunen arbetat aktivt ett exempel är att tillvarata spillvärme
---	---

	från ishallen. Grön el används och utfasning av oljepannor har genomförts, två anläggningar kvarstår.
12.2 Installera solceller.	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlägga vilka fastigheter som lämpar sig för solceller för att i ett senare steg installera solceller.
12.4 Byt från olja till förnybart bränsle.	

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.4 Som ansvarig för planering, utforma byggnader så att klimatpåverkan från såväl byggskede som användningsfas blir minimala.	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeta arbetsmetod för att säkerställa att tidigt i planskedet ta fram smarta lösningar och energieffektiva metoder som leder till minskad klimatpåverkan (projekt ANT- Agil Climatneutral Transformation). • Enköping ska analysera vilka möjligheter planmonopolet ger att ställa högre krav på oss själva och andra byggherrar att styra utvecklingen mot mer klimatsmarta byggnadsmaterial och produktionsmetoder.
13.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Analysera hur stor klimatpåverkan är i byggfasen som ett första steg för att kunna ställa krav i upphandlingar i senare skede. Ett test i mindre skala kommer genomföras under perioden.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.	<ul style="list-style-type: none"> • Enköpings kommun har tillsammans med Västerås, Eskilstuna och Strängnäs inom ramen för samarbetet i 4 Mälarstäder arbetat fram och antagit en handlingsplan i syfte att minska konsumtionens klimatpåverkan –Handlingsplanen har fyra mål som är kopplade till flera förslag på aktiviteter, aktiviteterna riktar sig både till politiker, näringsliv och privatpersoner. • En av de föreslagna 4M-aktiviteterna är att anordna workshops med tema konsumtion för olika intressegrupper; invånare, näringsliv och den egna organisationen. • Ett annan 4M-aktivitet är att lyfta exempelvis kultur som ett alternativ till konsumtion av varor (samarbete med kultur/fritid). • 4M-gruppen planerar även att ta fram gemensamt informationsmaterial/kampanj om cirkulär ekonomi, återanvändning och återvinning.
15.4 Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion och/eller kapitalplaceringar.	
15.12 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra strategi för mer hållbar måltidsproduktion: öka andel vegetabilier, inköp av säsongsanpassade råvaror samt utarbeta metoder för att minska matsvinn.

15.12 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra dricksvattenkampanj för att öka medvetenhet om vatten som ändlig resurs samt påverka beteende för att uppnå ett hållbart vattenanvändande.
15.12 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Enköpings kommun ska arbeta för att Vafab redovisar ett tidsmål för när återbruket i Enköping kan vara ombyggt till en fungerande kretsloppspark och därmed bidra till målet att skapa en klimatsmart cirkulär ekonomi.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.	<ul style="list-style-type: none"> • Ett åtagande inom detta område skulle kunna vara ett nästa steg för förtroendevalda i Enköpings kommun att genom ökad och fördjupad kunskap leda verksamheten mot de hållbarhetsmål som kommunfullmäktige fattat beslut om. Ett regionalt utbildningspaket skulle även ge möjligheter till nätverkande med regionala politikerkollegor.
17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.	
17.4 Skapa riktlinjer för att det inför relevanta förslag tas fram beslutsunderlag som redovisar förslagets klimatpåverkan i jämförelse med andra alternativ.	
17.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Medverka i Glokala Sverige i syfte att stimulera och engagera kommunens arbete med Agenda 2030.

HÅLLBARHETSLÖFTE

GE Healthcare Bio-Science AB kommun

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- Energikartläggning utförd enligt lagen om Energikartläggningar stora företag.
- Konkret energibesparingsplan tas fram (2020). Uppdateras årligen.
- Energikartläggning uppdateras var 4:de år (2021).
Det övergripande målet är minskad CO2 footprint med 30% per producerad enhet, till år 2030.

11. Minska effektoppar för el

11.2 Delta i projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet, det vill säga minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom.

- Anmält deltagande i EU finansierat pilotprojekt CoordiNet i syfte att minska effektoppar på lokal- resp. stamnätet. Pilotprojekt startar januari 2020. Detta utvärderas och eventuellt utökas om positivt utfall.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1 Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens användning av el.

- Ser bl.a. över möjligheten att använda spillvärme från ångsystemet i form av avspänningsånga från kondensattank 2020.

12.2 Installera solceller.

- Installera en första solcellsanläggning på området under år 2020.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Heby kommun

1. Öka gång och cykling

1.5 Säkerställ att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.

• Trafiksäkerheten i Heby kommun ska höjas. Mäts genom olycksstatistik.

1.6 Utforma riktlinjer för, och anlägg, säkra gång och cykelvägar till skolor.

• Trafiksäkerheten i Heby kommun ska höjas. Mäts genom olycksstatistik.

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

• Trafiksäkerheten i Heby kommun ska höjas. Mäts genom olycksstatistik.

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

2.4 Upplåt mark för kollektivtrafikanläggningar och pendlarparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken.

• Trafiksäkerheten i Heby kommun ska höjas. Mäts genom olycksstatistik.

2.5 Iordningställ trygga och tillgängliga pendlarparkeringar för bil och cykel, gärna med laddmöjlighet och väderskydd.

• Trafiksäkerheten i Heby kommun ska höjas. Mäts genom olycksstatistik.

2.9 Samverka med de största arbetsgivarna i kommunen om kollektivtrafikfrågor

• Kommunalt mål saknas, se Regionens mål: Fördubbla antalet resor till år 2020 och kollektivtrafikens andel av det motoriserade resandet till 2030 jämfört med 2006.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder till fossilfri arbetspendling.

• Högre andel fossilfria drivmedel varje år (gäller för 2019).

3.17 Genomför utbildningar om digitala möten.

- Effektmål Vård- och omsorg: För att minska klimatpåverkan ska användandet av digitala mötesformer och utbildningsformer öka (förslag 2020). Mått saknas i skrivande stund.
- Heby kommun ska ha digitaliseringslösningar och e-tjänster som bygger på strategiskt prioriterade verksamhetsbehov och kostnadsmedvetenhet. Mått saknas i skrivande stund.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över verksamhetens behov av tjänstefordon och undersök möjligheter att effektivisera fordonsparken samt säkerställ att fordon tankas fossilfritt i så stor utsträckning som möjligt.

- Högre andel fossilfria drivmedel varje år (gäller för 2019).

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- Högre andel fossilfria drivmedel varje år (gäller för 2019).

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.

- Kommunala mål saknas men detta innefattas i våra riktlinjer om upphandling och kan följas upp genom dem. Ingår också som ett icke-procentsatt delmål i VafabMiljös avfallsplan.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.

- Delmål i Avfallsplan: Till 2026 ska matsvinnet minska med 40% jämfört med 2021. Antas vt 2020.

14.4 Genomför insatser för att informera måltidsgäster om miljösmart och hälsosam mat, där barn och unga är en särskilt viktig målgrupp.

- Delmål i Avfallsplan: Till 2026 ska matsvinnet minska med 40% jämfört med 2021. Antas vt 2020.

14.8 Som restaurang erbjuda olika storlekar på portioner och erbjuda "doggy bag".

- Delmål i Avfallsplan: Till 2026 ska matsvinnet minska med 40% jämfört med 2021. Antas vt 2020.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.

- Föreslaget effektmål Kultur- och fritid: Vi ska främja miljömedvetenhet i samhället, samt arbeta utefter rutiner och metoder som gynnas vårt klimat och begränsar negativa miljöavtryck. Mått saknas i skrivande stund. Delmål i Avfallsplan: Avfallsmängderna ska minska med 7% per person 2030 jämfört med 202. Antas vt 2020.

15.7 Skapa attraktivare bygder med god tillgång till natur, kultur och evenemang för att minska behovet av att resa långt bort på semester, samt för att attrahera besökare.

- Föreslaget effektmål Kultur- och fritid: Vi ska främja miljömedvetenhet i samhället, samt arbeta utefter rutiner och metoder som gynnas vårt klimat och begränsar negativa miljöavtryck. Mått saknas i skrivande stund. Delmål i Avfallsplan: Avfallsmängderna ska minska med 7% per person 2030 jämfört med 202. Antas vt 2020.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola.

16.5 Säkerställ säkra skolvägar där eleverna själva kan ta sig säkert och fossilfritt till skolan.

- Trafiksäkerheten i Heby kommun ska höjas. Mäts genom olycksstatistik.

16.7 Arbeta med minskad klimatpåverkan från serverade måltider och i Hem och konsumentkunskapsundervisningen, exempelvis genom säsongsanpassad meny och arbete med minskat matsvinn. Synliggör arbetet på pedagogiskt sätt.

- Delmål i Avfallsplan: Till 2026 ska matsvinnet minska med 40% jämfört med 2021. Antas vt 2020.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Håbo kommun

1. Öka gång och cykling

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar där de saknas, samt höj standarden på befintliga gång- och cykelvägar med övergångsställen och belysning enligt Trafikverkets VGU.	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2020 ta fram en prioriteringslista för investeringar. • Minst fyra nya gång- och cykelvägar under 2019-2022.
1.8 Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor.	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätt prioritera detta. • Börja kommunicera arbetet, valda stråk och hur vi gör det.
1.11 Genomför cykelfrämjande åtgärder riktade mot barn och ungdomar, gärna i samarbete med skolor, idrottsklubbar och andra fritidsaktiviteter.	<ul style="list-style-type: none"> • Under trafikantveckan den 17 september 2020 utbildas alla ÅK 5 i kommunen.
1.15 Tydliggör cykelvägnätet för medborgare.	<ul style="list-style-type: none"> • Kartläggning av cykelvägnätet klar 2020. • Visualisering 2021. • Vägvisning i huvudstråk t.ex. centrum och station. Klart 2022.
1.15 Delta i kommunvelometern.	<ul style="list-style-type: none"> • Delta 2020 och 2022.
1.15 Undersöka möjligheterna att utföra en återkommande resvaneundersökning.	<ul style="list-style-type: none"> • Undersöka 2020. • Eventuellt genomförande 2021.
1.15 (inkl 1.6 skolor) Ta fram styrdokument för cykel	<ul style="list-style-type: none"> • Antagandehandling klar 2020.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att samtliga fordon av personbilstyp samt lättare transportfordon som Håbo kommun införskaffar är fossilbränslefria.	<ul style="list-style-type: none"> • Samtliga fordon av personbilstyp samt lättare transportfordon som Håbo kommun införskaffar från 2020 ska vara fossilbränslefria.
6.4 (=5.2) Handla upp en bilpool som är fossilbränslefri.	<ul style="list-style-type: none"> • Upphandling sker 2020. • Fossilbränslefri senast 2022.
6.4 Samordna fordonshanteringen.	<ul style="list-style-type: none"> • Upprättande av en samordningsorganisation med riktlinjer för fordon och fordonshanteringen i Håbo kommun 2020.

6.4 Tillse att det finns laddinfrastruktur för fossilfria tjänstefordon.

- Plan för infrastruktur klar 2020.
- Utbyggt klart 2021.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energideklaration med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för samtliga av organisationens fastigheter.

- Genomförd energideklaration av samtliga fastigheter senast december 2019.
- Besparingsmål och åtgärdsplan framtagna senast dec 2020.
- Utse och arbeta med en pilotverksamhet för att förbättrad mätning/uppföljning och kommunikation kring energianvändningen under 2021.

10.2 Ställ energikrav på våra externa lokaler.

- Delta i projektet EnOff.
- Ta fram checklista för energikrav för upphandling av externa lokaler under perioden.

10.4 Utbildning/information

- Fastighetsavdelningen tillsammans med verksamheter ska ha deltagit i utbildning/workshop med syftet att skapa en förbättrad inomhusmiljö (hur ska vi smartare använda energi i våra lokaler. Olika teman; ventilation, produktionskök, mm).
- Information på Intranätet årligen.

10.5 Energieffektivisera vid ombyggnationer.

- Uppmätt effekt efter ombyggnation före och efter.

10.5 Byta ut belysningen på pumpstationerna till närvarostyrd LED-belysning.

- 20 % av belysningen per år.
- Klart 2024.

11. Minska effekttoppar för el

11.3 Lagra el i batterier eller motsvarande

- Senast 2020 ska minst en fastighet ha möjlighet att lagra el i batterier eller motsvarande.
- Senast 2022 ska minst fem fastigheter ha samma möjlighet.

11.4 Utbilda ansvariga för fastighet, uppvärmning, ventilation och processer för att möjliggöra optimal drift och reglage av egna processer.

- Delta i länsstyrelsen anordnade effektverkstäder.

11.5 Inventera effektuttaget i våra fastigheter.

- Inventera effektuttaget i våra fastigheter samt behovet av att kapa effekttoppar klart 2020.
- Ta fram förslag till åtgärder.

11.5 Inventera effektuttaget i våra anläggningar.

- Inventera effektuttaget i våra anläggningar samt behovet av att kapa effekttoppar klart 2020.
- Ta fram förslag till åtgärder.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1 Främja spillvärmeanvändningen.

- Samordna ett årligt avstämningsmöte med e.on värme och elnät i syfte att utnyttja spillvärme samt optimera elnätet.
- Se över möjligheterna att utnyttja spillvärme.

12.2 Installera solceller.

- 10 installationer före 2022.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Håbohus AB

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.

- Informera besökare och hyresgäster om resealternativ vid besök hos Håbohus=information på hemsidan.

4.7 Upprätta laddpunkter i anslutning till besöksmål.

- Vid efterfrågan undersöka möjlighet att ordna laddplats för elbil till hyresgäst.

4.8 Annan aktivitet - ev fordonspool med fossilfria fordon (elbil, elcykel).

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Nya avtal ska senast 2022 ställa krav på att alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med biodrivmedel och/eller el.

- Bilar som används av fastighetspersonalen skall vara elbilar.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner ska vara fossilfria.

- Vid inköp av nya arbetsmaskiner skall eldrivna maskiner väljas om möjligt.

8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.1 Identifiera lämpliga etableringsplatser för tankmöjligheter för förnybara drivmedel.

- Vid efterfrågan undersöka möjlighet att ordna laddplats för elbil till hyresgäst.

9.6 Inrätta alternativt förbered för laddstationer.

9.8 Annan aktivitet inklusive info- och utbildningsinsatser, skyltning, kartor etc.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan ink besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter.

- Använda så mycket som möjligt av den egna solelen i den egna verksamheten, tex till bergvärmepumpar.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1 Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens elanvändning.

- Byta ut fjärrvärme till bergvärme.

12.2 Installera solceller.

- Montera solceller på tak vid nyproduktion - där det är lämpligt.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt.

- Ställa krav på entreprenörer vid upphandling

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil.

- Ha temakvällar tillsammans med Hyresgästföreningen.

15.3 Skapa/delta i regionalt samarbete för hållbar privatkonsumtion, t.ex. klimathjälpen.

15.4 Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion.

15.10 Annan aktivitet - Efterfråga energieffektivisering och gröna energikällor.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Ställa upp på informationsträffar tillsammans med kommunen.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Berätta om Håbohus miljöarbete till politiker och tjänstemän i kommunhuset.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.4 Gör en kartläggning om vad som skulle kunna delas inom den egna organisationen, både organisatoriskt och till andra aktörer och privatpersoner.

- Undersöka möjligheten att ordna delningsekonomi för hyresgäster.

18.5 Ge tillgång till resurser som finns i organisationen/samhället till andra aktörer när de inte används inom den ordinarie verksamheten (ex lokaler, bilar).

18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

20. Fasa ut fossil plast

**20.1 Delta i nätverk för
plastsustitution, ex Uppsala
Klimatprotokolls projekt
"Jakten på plasten".**

- Inventera användningen av fossilplast i den egen verksamheten och byta ut vid behov.

**20.2 Genomför kartläggning av
verksamhetens
plastkonsumtion.**

**20.4 Köp in eller ställ
upphandlingskrav på
återvunnen eller förnybar plast.**

HÅLLBARHETSLÖFTE

KGKnutsson/Autoexperten

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.17 Minska utsläppen från arbetsrelaterade resor.

- Fler Skype-möten ska genomföras för att undvika onödiga utsläpp.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Kravställa fossilfria fordon/drivmedel vid upphandling och inköp.

- Upphandling av logistiktjänster till och från KGK lagret i Enköping, med hänsyn tagen till hållbarhetsfrågorna, ska ske minst vart tredje år.
- En utvärdering ska göras av hur laddmöjligheterna ser ut i de städer där Autoexpertens kunder finns för att på sikt se över bilpolicy för Autoexperten Detaljists budbilar.

7.5 Tjänster som minskar klimatpåverkan från godstransporter.

- KGK:s tjänst Easyroad, elektronisk körjournal, underlättar uppföljningen av bränsleförbrukningen i fordon, inte bara hos oss utan även hos våra kunder. Den installeras i samtliga våra tjänstefordon. Fortsatt utveckling och marknadsföring av Easyroad.
- Vi ska löpande arbeta med att analysera, delvis med hjälp av Easyroad, hur Autoexpertens rutter kan optimeras för att spara bränsle.

7.6 Organisatoriska förändringar som bidrar till minskad klimatpåverkan från godstransporter.

- Reklamationsprocessen förbättras kontinuerligt för att bland annat ta bort onödiga transporter av reklamerat gods.
- Autoexpertens butikspersonal för ett större ansvar i att hantera reklamationerna från verkstäderna vilket gör att de kan arbeta mer aktivt med incidenthantering och utbildning.
- Produktansvariga bearbetar leverantörerna för att få fler monteringsanvisningar bifogade vid leveransen av delar och tillbehör.
- För att minska antalet returnerade och reklamerade artiklar måste vi fortsätta att förbättra fordons- och artikeldata i vår sökmotor.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- Vi ersätter kontinuerligt belysningen i lagret mot LED. Rörelsestyrd släckning ska införas för att minska energianvändningen.
- Sortimentet av LED-belysning ska utökas i Autokatalogen för att Autoexperten ska ha möjlighet att vid utbyte av armaturer välja rätt belysning.
- Artikeldata behöver kompletteras, under egenskaper, med att beskriva vinsterna med t ex LED.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.7 Främja cirkulära affärsmodeller vid affärsutvecklingsinsatser, exempelvis genom riktade projektanslag.

- Autoexpertens service och reparationer bidrar på ett positivt sätt till minskad klimatpåverkan. Vi ska utöka antalet anslutna verkstäder i vårt franchise koncept.
- Sortimentet av begagnade reservdelar till personbilar ska öka.
- Sortimentet av styckeförpackningar ska ses över.

18.8 Skapa och delta i nätverk för att utveckla hållbara affärsmodeller.

- KGK Academy utbildar t ex om AC kylutrustning för säker hantering och högvoltsfordon så att service erbjuds för fordon på marknaden idag och i morgon. Utbildning i konvertering har påbörjats och kommer att utökas. Kursutbudet ska anpassas efter behov och bidra till minskad klimatpåverkan.
- Sortimentet av typgodkända konverteringssatser till bensin- och dieselbilar ska utökas så att bilarna kan efterkonverteras för biogas- / etanoldrift och därmed miljöklassas.
- FAQ krävs som verkstäderna kan ha till hands när frågor runt t ex konvertering kommer från slutkonsumenterna. Det blir del av innehållet i Autoexpertens franchisekoncept.
- Lobbying för konvertering.

18.9 Minska mängden avfall och öka konsolideringen av gods som en del av vår cirkulära affärsmodell.

- Returlådor används till merparten av leveranserna till våra kunder, i stället för engångsemballage. Genom att kontinuerligt förbättra plock- och packlösningarna konsoliderar vi våra transporter, vilket leder till färre transporter. Fyllnadsgraden i backar och kartonger ska öka.
- Autoexpertens butiker använder på motsvarande sätt en annan typ av returlådor vid leveranserna till kunderna för att undvika engångsemballage.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Knivsta kommun

1. Öka gång och cykling

<p>1.1 Anta riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för ett minskat resebehov, exempelvis genom decentralisering av viktig samhällsservice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stärka den lokala handeln i Knivsta genom att undvika etablering av externhandelsområden för dagligvaruhandel, samt att öka antalet arbetstillfällen i centrala områden. Mål: minskad klyfta mellan dag- och nattbefolkning.
<p>1.2 Genomför gång- och cykelanpassning av landsväg längs prioriterade sträckor med stor potential att öka resandet till fots eller med cykel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Medfinansiering av GC utmed väg 255 Flottsund-Vassunda.(del) Mål: ÅVS genomförd 2020.
<p>1.3 Vidta strategisk hastighetsbegränsning för motorfordon för att öka prioriterade vägsträckors attraktivitet för gång och cykel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Implementering av Transportplan inkl. Mobilitetssektioner för Knivsta kommun under år 2020.
<p>1.5 Säkerställ att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inventering av befintlig gång- och cykelnät för att identifiera felande länkar och planera för utbyggnad.
<p>1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I löpande dialog med Region Uppsala utforma nytt resecentrum vid Knivsta.
<p>1.13 Iordningsställ servicepunkter för cyklar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Placera servicestationer som cykelpumpar på strategiska platser utmed cykelvägnätet.

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

<p>2.2 Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter för byte av färdmedel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redan utfört, nu pågår dialog för förbättring i Ar, Vassunda och Husby-Långhundra.
<p>2.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen vill att ett nytt Linjenät för tätortstrafiken tas fram av Region Uppsala.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.3 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra tjänsteresor med kollektivtrafik, exempelvis genom att tillhandahålla UL företagskort.

- Knivsta kommun möjliggör bokning av tjänsteresor via SJ:s app och/eller tillhandahåller UL/SL företagskort. Resor med kollektivtrafik ska alltid prioriteras framför resor med bil när det är möjligt. Målsättningen är att den årliga kostnaden för reseersättning ska minska.

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

- Senast 2022 anta uppdaterad resepolicy för anställda och förtroendevalda i Knivsta kommun.

5. Främja bildandet av fossilfria fordonspooler

5.6 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Åtaganden redan uppfyllda.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Åtgärderna (utom 6.3) sker löpande. Avsaknad av tankställe för biogas hämmar utvecklingen kraftigt eftersom kommunen vill satsa på EL och Biogas i sin mycket lilla fordonspark (30 fordon).

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.6 Inrätta alternativt förbered för laddstationer.

- Vid framtagandet av detaljplaner skall behovet av allmän laddningsmöjlighet av elfordon beaktas.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.4 Som ansvarig för planering, utforma byggnader så att klimatpåverkan från såväl byggskede som användningsfas blir minimala.

- Vid nyproduktion bygger Kommunfastigheter i Knivsta passivhus som har mycket små behov av tillförd extra energi. Vi sätter även upp solceller där det är lämpligt. Våra senaste byggnader är även träbyggnader.

13.7 Som konsult och byggbolag erbjuda alternativ med lägre klimatpåverkan än standard vid nybyggnation och anläggning.

- Vid nyproduktion bygger Kommunfastigheter i Knivsta passivhus som har mycket små behov av tillförd extra energi. Vi sätter även upp solceller där det är lämpligt. Våra senaste byggnader är även träbyggnader.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.1 Ställ upphandlingskrav för miljöhänsyn och minskad klimatpåverkan från livsmedel och livsmedelstransporter.	<ul style="list-style-type: none"> • Öka ekologiskt och svenskproducerat (upphandlingskrav finns)
14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.	<ul style="list-style-type: none"> • Matsvinnet ska minska för varje år genom anpassade projekt i samverkan mellan måltidsverksamhet, förskola och skola (regelbunden registrering via Hantera)
14.3 Servera mindre men bättre kött – byt importerat kött mot svenskt kött, gärna naturbeteskött eller motsvarande.	<ul style="list-style-type: none"> • Öka (och vid 100 % bevara) andelen svenskt kött som serveras inom måltidsverksamheten, öka viltkött såsom vildsvin (stys i upphandling, artikelkoppling i recept och matsedelsplanering)
14.4 Genomför insatser för att informera måltidsgäster om miljösmart och hälsosam mat, där barn och unga är en särskilt viktig målgrupp.	<ul style="list-style-type: none"> • Temaaktiviteter i förskola och skola varje termin
14.5 Genomför utbildning av restaurangpersonal inom matsvinn, årstids- och klimatplanerad matsedel, livsmedels miljöpåverkan etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Internt miljöprogram samt årlig fortbildning (olika områden varje termin)

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.5 Säkerställ säkra skolvägar där eleverna själva kan ta sig säkert och fossilfritt till skolan.	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställd kartläggning för två förskolor samt en skola per år.
16.7 Arbeta med minskad klimatpåverkan från serverade måltider och i Hem och konsumentkunskapsundervisningen, exempelvis genom säsongsanpassad meny och arbete med minskat matsvinn. Synliggör arbetet på pedagogiskt sätt.	<ul style="list-style-type: none"> • Matsvinnet ska minska för varje år genom anpassade projekt i samverkan mellan måltidsverksamhet, förskola och skola.
16.8 Anpassa och utforma utemiljöer så att de stimulerar till utevistelse och fysisk aktivitet samtidigt som de bidrar till andra hållbarhetsaspekter, exempelvis klimatanpassning, biologisk mångfald och förbättrad vattenhushållning.	<ul style="list-style-type: none"> • I samband med nyproduktion uppfylla aktiviteten.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Genomföra minst två utbildningar per år inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Upplandsbygd Lokalt ledd utveckling

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.6 Genomför minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.

- I november 2019 kommer vi att bjuda in företagare, föreningar och samhällsentreprenörer i vårt område till en temakväll med rubriken "Lösningar för ett klimatpositivt kretsloppssamhälle". Kvällen kommer att innehålla inspirationspass från företagare som lyckats med sina cirkulära affärsmodeller. Kvällen kommer också att ge deltagarna möjlighet att lyfta sina egna idéer inom området för cirkulära affärsmodeller och vi avslutar med ett "project slam" där nya hållbara projekt och företagsidéer presenteras och där nya samarbeten knyts.

18.7 Främja cirkulära affärsmodeller vid affärsutvecklingsinsatser, exempelvis genom riktade projektanslag.

- I vår nya satsning Hållbart entreprenörskap 2030 har vi som målsättning att skapa nya arbetstillfällen och innovationer. Vi skapar ett skräddarsytt program för 8 företag som ingår i nätverket Innovatörerna och Återvinnarna. Dessa företag får resurser att kompetensutvecklats inom hållbart och resilient företagande tillsammans. Resurserna de får tillgång till är spetskompetensrådgivning för att ta fram nya hållbara produkter. Företagen som deltar i det skräddarsydda programmet kommer tillsammans att resa på en studieresa till andra EU-länder och besöka företag som på lyckade sätt har ställt om till ett hållbart företagande och hittat affärsmöjligheter kopplat till Agenda 2030. Genom dessa resor tar vi hem viktig kunskap och inspiration från Europa till Upplandsbygd. Projektet ger också resurser till marknadsföringssatsningar för att visa upp de hållbara företagandet i upplandsbygd och visa upp hur många affärsmöjligheter som öppnar sig i omställningen till ett mer hållbart lokalsamhälle

18.8 Skapa och delta i nätverk för att utveckla hållbara affärsmodeller.

- Under 2020 kommer vi att fortsätta att stärka våra fyra nystartade nätverk: Innovatörerna, Återvinnarna, Inkluderarna och Platsutvecklarna. Våra fyra hållbarhets nätverk samlar landsbygdsaktörer i Upplandsbygd som brinner för samma typ av samhällsfrågor som går att koppla till nätverkets 4–5 globala hållbarhetsmål. Nätverken arrangerar temakvällar med inspiration och kompetensutveckling inom de samhällsfrågor som respektive nätverk brinner för. På temakvällarna diskuteras vilket arbete som kan göras i Upplandsbygds område för att bidra till uppfyllandet av de globala målen på lokal nivå. Målsättningen är att de nya nätverksplattformarna som projektet skapar bidrar till många nya samarbeten och idéer om hur det går att hitta lokala lösningar på samhällsproblem. I nätverken initieras projektidéer och nya samarbetskonstellationer.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Lantbrukarnas Riksförbund

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

- Årlig uppföljning av resepolicy.

3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden. Interna möten på distans.

- Att hälften av våra utskottsmöten i vår styrelse ska genomföras på distans.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.7 Annan åtgärd med samma mål som åtgärden.

- Visning och provkörning av elektrisk arbetsmaskin vid Brunnby lantbrukardagar i samverkan med Energikontoret i Mälardalen under förutsättning att vi finner finansiering.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Utredda möjligheterna att finansiera energikartläggning för lantbruksföretag och utifrån detta sprida information till lantbrukare om möjligheter till stöd för kartläggning och investeringar i energieffektivisering. Samarbeta med Energikontoret i Mälardalen.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.7 Skapa och delta i regionalt nätverk för offentliga och privata restauranger för samarbete och kompetenshöjning inom måltiders klimatpåverkan.

- LRF deltar gärna i ett sådant nätverk. LRFs mål är ökad kunskap om svenska hållbara livsmedel.

14.13 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Beställa svenskt kött och svenska/lokalproducerade råvaror vid möten och evenemang som LRF anordnar.

14.13 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Arbeta för ökad produktion av livsmedel i Sverige. För att minska vår export av klimatpåverkan till andra länder. I detta arbetar vi även för ökad kolinlagring och förbättrad biologisk mångfald. Ökningen ska ske hållbart, dvs med hänsyn till miljö, ekonomi och sociala aspekter för lantbruksföretag, samt möjligheterna att bo och verka på landsbygden.
- Att träffa beslutsfattare i alla länets kommuner angående hållbarhet och livsmedelsproduktion. Att projekt om regelförenkling och myndighetsutövning genomförs i Uppsala län inom ramen för livsmedelsstrategin.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15. Uppmuntra länsinvånarnas intresse för mat genom att lyfta fram matens värde "från jord till bord" så att människor värnar om råvarorna och minskar matsvinnet. Ett sätt att göra detta är att fler människor får en egen upplevelse av hur mat produceras.

- Att nå 2500 antal elever i klass 4–6 per år vid Bonden i Skolan på Jälla med information om hållbar svensk mat. Utveckling kring matsvinn inom Bonden i skolan.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.

- LRF medverkar gärna i ett sådant nätverk. LRF:s mål är ökad kunskap om svenska hållbara livsmedel, möjligheterna att producera förnybar energi inom jord- och skogsbruk samt ökad kunskap om kolbindning inom jord- och skogsbruk.

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.1 Kartlägg nuvarande placeringar och investeringar.

- Årlig uppföljning av kapitalplaceringspolicy.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Länsstyrelsen i Uppsala län

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.1 Halvera tjänsteresor som utförs med flyg.

- Köpta inrikes tjänsteresor fossilfria 2030 samt kartläggning och plan 2020.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.1 Genomför en resvaneundersökning av besökarens resvanor i syfte att identifiera hinder till fossilfria resor till besöksmålet.

- Kunder/besökare till verksamheten, en åtgärd 2020, tre 2023
- Resevaneundersökning genomförs 2020

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- Fossilfria och förnybara inrikes tjänsteresor 2023 inklusive kartläggning senast 2020.
- Kravställ minst 50% inköpta/leasade tjänstefordon 2022, samt 100% år 2023.
- Konvertera/anpassa befintliga tjänstefordon så de kan drivas fossilfritt: minst 50% 2022, samt 100% år 2023.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

- Upphandlade arbetsmaskiner fossilfria 2030.
- Först dialog om möjligheterna, på sikt krav i upphandling.

8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.

- Undersök möjligheterna till anpassning av egna maskiner till t ex HVO100.

8.7 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Bevaka att klimatpåverkan från arbetsmaskiner belyses i samband med framtagande av åtgärdsutredning och riskvärdering i statliga efterbehandlingsprojekt.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Samarbeta med Region Uppsala, kommuner och BioDriv Öst i gemensamt projekt för fossilfria transporter.

11. Minska effekttoppar för el

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Samarbeta med andra aktörer som Region Uppsala, kommunerna m fl i #Uppsalaeffekten.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.1 Ställ upphandlingskrav för miljöhänsyn och minskad klimatpåverkan från livsmedel och livsmedelstransporter.

- Se över interna dokument och rutiner för Länsstyrelsens representation och personalvård i syfte att minska klimatpåverkan från måltider och bidra till en konkurrenskraftig livsmedelproduktion i länet. (Ät Uppsala län)

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.4 Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion och/eller kapitalplaceringar.

- Tydliggör våra uppdrags positiva (och negativa?) klimatpåverkan.
- Samla underlag t ex från med Lst Västmanland m fl. för att komplettera det som redan identifierats i klimat- och energistrategin.
- Undersök möjligheterna att ta med vid en Knivstakonferens, med exempel från kommunerna.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.2 Genomföra löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Ordna studiebesök hos landsbygdsföretag som gjort klimatfrämjande åtgärder. Exempelvis med tema andelsjordbruk. Målgruppen: andra företagare, politiker, organisationer som arbetar med innovationer och miljö.

20. Fasa ut fossil plast

20.5 Ta bort eller byt ut den största, eller minst fem viktiga/större, produktgrupper senast 2022.

- Bytt ut plastpåsar till återvunnen eller förnybar råvara.
- Bytt ut plastmuggar till pappersmuggar.
- Bytt ut ytterligare en plastprodukt.

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.2 Halvera antalet internationella tjänsteresor med flyg.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Länsförsäkringar Uppsala

1. Öka gång och cykling

1.11 Genomför cykelfrämjande åtgärder riktade mot barn och ungdomar, gärna i samarbete med skolor, idrottsklubbar och andra fritidsaktiviteter.

- Årligen genomföra cykelfrämjande turnéer som riktar sig till barn. Fortsätta med vår "Trafikatt" som riktar sig till förskolor.

1.13 Iordningsställ servicepunkter för cyklar.

- Utredda möjligheterna i samverkan med fastighetsägare till att installera cykelparkering och vid vår cykelparkering på Fyrisborg och övriga kontor där vi har cykelparkering.

1.14 Installera laddpunkter för elcyklar i anslutning till cykelparkeringar.

- Utredda möjligheterna i samverkan med fastighetsägare att installera laddpunkter för elcyklar i anslutning till cykelparkeringar.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.12 Erbjud anställda förmåner om de åker kollektivt, går eller cyklar till jobbet.

- Inspirera och medvetandegöra de förmåner vi redan har kring detta idag.

3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.

- Genomföra minst en aktivitet för att öka den fossilfria arbetspendlingen under en "klimatfokusvecka" i samband med "Earth hour".

3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

- Utredda möjligheten att installera laddstolpar på personalparkering i samverkan med fastighetsägare.

3.17 Erbjud och uppmuntra resfria möten genom digitala verktyg.

- Verktygen finns redan, uppmuntra och få medarbetare att använda dessa mer frekvent.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.

- Lägga till automatisk information vid t.ex. digitala mötesinbokningar om busslinjer och cykelvägar.

4.6 Anlägg attraktiva cykelparkeringar i anslutning till besöksmål.	<ul style="list-style-type: none"> • Utredda möjligheterna i samverkan med fastighetsägare till att installera cykelparkering och vid vår cykelparkering på Fyrisborg och övriga kontor där vi har cykelparkering.
4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.	<ul style="list-style-type: none"> • Utredda möjligheten att installera laddstolpar på personalparkering i samverkan med fastighetsägare.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.	<ul style="list-style-type: none"> • Utredda möjligheten att till 2022 ha formulerat en policy med krav på att alla personalbilar som köps in ska kunna drivas med biodrivmedel och/ eller el.
6.3 Konvertera befintliga tjänstefordon så att minst 50% av fordonen kan drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.	<ul style="list-style-type: none"> • Utredda möjligheten att till 2022 ha formulerat en policy med krav på att alla personalbilar som köps in ska kunna drivas med biodrivmedel och/ eller el.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ställer idag krav genom vår inköspolicy. Ett åtagande från oss är att alltid anvisa till certifierade leverantörer.
13.8 Anordna kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer och klimatprotokollets fokusgrupp "Byggmaterialval" och Upphandlingsmyndigheten samt Boverket.	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har idag fortlöpande erfarenhetsutbyten med samtliga leverantörer vi har avtal med och detta ska vi upprätthålla. • Anordna event och samverka för fortlöpande påbyggnadsutbildningar i branschen (t.ex. vattenskademässan).

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att	<ul style="list-style-type: none"> • Använda och utveckla vår Hälsoresa och appen Peppen för att sprida information och inspirera medarbetare till en mer hållbar livsstil.
--	--

anordna studiecirklar inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.	
15.3 Skapa/delta i regionalt samarbete för hållbar privatkonsumtion, t.ex. kampanjen Klimatlätt.	<ul style="list-style-type: none"> • I samverkan med Länsstyrelsen verka för att ta fram plattformen klimatkloka tips och där informera om både hur man kan anpassa sig till klimat-förändringen men även hur man kan bidra till att bromsa det genom en hållbar livsstil.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja så långt det är möjligt befintliga forum.	<ul style="list-style-type: none"> • Medverka i dialog- och nätverksforum för experter, politiker på lokal och regional nivå. Delta och vara drivande med informationsinsatser om risker inom klimat- och hållbarhetsfrågor.
---	---

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.1 Ställ krav i upphandling att produkter ska gå att lagas och/eller recirkuleras.	<ul style="list-style-type: none"> • Styra mot, informera och utbilda kunder och leverantörer att det är fördelaktigt att göra reparationer än att lösa in godset. Här kan vi vidta åtgärder för att driva mot att öka andelen reparationer genom incitament och rutiner för skadereglering.
---	---

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.3 Byta ut koldioxidintensiva fonder till mindre koldioxidintensiva alternativ.	<ul style="list-style-type: none"> • Anpassa bolagets noterade aktiefondportfölj så att den är följsam med 2 (1,5) -graders målet. Ett första steg är att säkerställa att inga innehav får ha mer än 5 % av intäkterna från kol och olja (globala målen 13 och 15). Avvikelsen från detta får endast vara för bolag som kan visa på tydliga processer och mål för att ställa om från fossila bränslen till förnyelsebara energikällor. Vi ska även öka andelen impact-investeringar inom förnyelsebar energi.
19.4 Utveckla och skärp hållbarhetskrav som ställs vid upphandling av fonder.	<ul style="list-style-type: none"> • Förtydliga och skärpa vår process över hur länge vi behåller fonder som inte lever upp till våra hållbarhetskrav och där påverkansarbetet inte gett en tydlig effekt.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Region Uppsala

1. Öka gång och cykling

1.2 Genomför gång- och cykelanpassning av landsväg längs prioriterade sträckor med stor potential att öka resandet till fots eller med cykel.

- Region Uppsala ska, efter kartläggning, göra en tydlig prioritering av sträckor på det regionala statliga vägnätet som är lämpliga att gång- och cykelanpassa. I första hand handlar det om enklare åtgärder såsom målning, räcken mm

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar där de saknas, samt höj standarden på befintliga gång- och cykelvägar med övergångsställen och belysning enligt Trafikverkets VGU.

- Region Uppsala ska ta fram en tydlig prioritering för vilka stråk eller vägar som är viktiga att åtgärda i det regionala statliga vägnätet.

1.5 Säkerställ att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.

- Region Uppsala ska ta fram en tydlig prioritering för vilka stråk eller vägar som är viktiga att åtgärda i det regionala statliga vägnätet. Felande länkar ska särskilt pekas ut.
- Regionen ska prioritera medel från länsplanen till att i första hand åtgärda felande länkar och i andra hand bygga ut det regionala statliga vägnätet.

1.10 Förbättra möjligheten att ta med cykel i kollektivtrafiken.

- Region Uppsala ska utreda hur möjligheten att kunna ta med cykel i kollektivtrafiken ska kunna förbättras. Målkonflikter ska särskilt beaktas. Utredningen kan vara klar tidigast 2020.

1.15 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden

- Region Uppsala ska tillsammans med Trafikverket och länets kommuner i ett första skede peka ut statliga vägar i tätortsområden med särskild potential för att öka attraktiviteten för gång och cykel samt kollektivtrafiken. I detta arbete ska målkonflikter mellan trafikslag samt olika transportpolitiska uppdrag beaktas.
- Region Uppsala ska i ett andra skede, inom ramen för den regionala länstransportplanen, beställa en utredning eller pilotprojekt för hur trafikslagen cykel, gång och kollektivtrafik kan gynnas på statliga vägar i tätortsområde.
- År 2022 ska koldioxidutsläppen från resor till och från arbetet vara minst 4 procent lägre än år 2018.
- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. I anslutning till miljöprogrammet finns en dedikerad budget för investering i cykelinfrastruktur vid Akademiska sjukhusområdet

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

2.1 Anta "hela resan perspektiv" i styrdokument, exempelvis genom riktlinje i översiktsplan eller strategiskt dokument kring hur färdmedel ska kombineras.

- Region Uppsala ska i relevanta styrdokument identifiera och framhäva hur olika färdmedel kan kombineras. Detta ska sedan formas till principer för strategiskt arbete med ett "hela resan perspektiv". Arbetet görs i samband med att nya dokument tas fram eller att befintliga revideras.

2.2 Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter för byte av färdmedel.

- Region Uppsala ska med utgångspunkt i strategiska dokument identifiera knutpunkter utanför tätorter för byten av färdmedel. Knutpunkter ska vara identifierade senast år 2022.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. Vid flertalet verksamheter finns tillgång till tjänstecyklar. Det finns också möjlighet att söka miljömedel från en central pott för halva kostnaden vid inköp av tjänstecyklar.

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. År 2018 fastställdes en ny mötes- och resepolicy som följs upp årligen.

3.5 Inför intern klimatväxling.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. I januari 2018 infördes intern klimatväxling för flygreosr till destinationerna Malmö, Göteborg och Umeå.

3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från resor till och från arbetet vara minst 4 procent lägre än år 2018. Region Uppsala erbjuder medarbetarna att delta i Vintercyklisten och prova på-kort vid kollektivtrafiken. Dessutom har ett löneväxlingssystem för årsbiljett vid kollektivtrafiken införts. Formuleringarna i cykelvänlig arbetsplats har varit utgångspunkten för den dedikerade budget som finns för cykelinfrastrukturåtgärder vid Akademiska sjukhusområdet.

3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden. (Erbjud resfria möten genom digitala verktyg)

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

<p>4.1 Genomför en resvaneundersökning av besökares resvanor i syfte att identifiera hinder till fossilfria resor till besöksmålet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Region Uppsala ska i samarbete med evenemangsarrangörer avtala om att deltagare skall kunna ingå i resvaneundersökningar. • MÅL: Minst en årlig resevaneundersökning ska genomföras under 2020 och 2021. Målgrupp är evenemangsbesökare.
<p>4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • År 2022 ska koldioxidutsläppen från sjukresor vara minst 10 procent lägre jämfört med år 2018.
<p>4.4 Genomför aktiviteter som underlättar samåkning för föreningsliv, exempelvis genom gemensamma samåkningsgrupper på sociala medier, testa "vandrande skolbuss" för närliggande aktiviteter, samordna samåkning via föreningens hemsida.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exempel på olika evenemang - Region Uppsala ska underlätta resandet till olika evenemang i länet, ex Sturvreta Cup ca 13,000 deltagare totalt 33,000 besökare. Ex. 2 - O-ringen 2020 i Uppsala. Åtgärderna kan handla om förenklad information eller en paketering av biljetter för evenemanget och resan.
<p>4.5 Erbjud paketpriser där biljettpris inkluderar resa med kollektivtrafik vid evenemang.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Region Uppsala ska arbeta för att resor till/från olika evenemang underlättas. Kombinationsbiljetter för evenemanget och resan kan erbjudas vid ett avtalet samarbete. Utveckling av s k 3:e partsförsäljning är prioriterad. Innebär att ex hotell eller konferenser via egna säljkanaler erbjuder UL-biljetter till avtalade priser. • MÅL: Att under 2021 kunna erbjuda samarbeten runt 3:e partsförsäljning (att hotell- och eventarrangörer kan sälja UL biljetter)
<p>4.6 Anlägg attraktiva cykelparkeringar i anslutning till resmål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • År 2022 ska koldioxidutsläppen från resor till och från arbetet vara minst 4 procent lägre än år 2018. • År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. • År 2022 ska koldioxidutsläppen från sjukresor vara minst 10 procent lägre jämfört med år 2018.
<p>4.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mål: År 2022 ska koldioxidutsläppen från sjukresor vara minst 10 procent lägre jämfört med år 2018. Sedan 1 april 2018 erbjuds alla patienter en dygnsbiljett till kollektivtrafiken för sig själva och en anhörig i anslutning till vårdbesök.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- År 2022 ska 100 procent av Region Uppsalas fordonsflotta vara fossiloberoende.
- År 2022 ska 100 procent av den allmänna kollektivtrafiken utföras med fossilfria bränslen.

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. (Halvårsvis uppföljning på förvaltningsnivå att fordonsparken även i praktiken tankas/drivs fossilfritt)

7. Halvera klimat-påverkan från inrikes godstransporter

7.1 Ställ upphandlingskrav eller vidta annan aktivitet så att utförda /köpta godstransporters klimatpåverkan halveras senast till år 2022

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018.

7.3 Kravställ eller köp in fossilfria fordon/drivmedel

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.2 Samarbeta med andra aktörer för att skapa tillräcklig efterfrågan för etablering av ny tankstation för fossilfria drivmedel alternativt ny laddstation för el.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från sjukresor vara minst 10 procent lägre jämfört med år 2018.
I den senaste sjukreseupphandlingen ställdes krav på en omställning av fordonsflottan till fossilfria transporter i ett trapps-system. Tanken är att detta, utöver att minska klimatpåverkan även leder till en bättre marknad för etablering av infrastruktur för förnybara drivmedel.

9.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018. (Informera och styra internt, så att fordonsparken faktiskt tankas/drivs med fossilfria drivmedel.)

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- År 2022 ska den totala använda energin (el, kyla, värme) för Region Uppsalas fastigheter vara minst 12,5 procent lägre per kvadratmeter och år, jämfört med år 2018

10.4 Utbilda ansvariga för fastighet, uppvärmning, ventilation och processer för att möjliggöra optimal drift och reglage av egna processer.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden. (Installera teknik som möjliggör minskat eleffektuttag på stadsbussdepån, ställa energikrav i upphandlingar för elförbrukande utrustning)

11. Minska effekttoppar för el

11.1 Styr elbehovet över dygnet för ventilation, elbilsladdning etcetera så att högbelastade timmar avlastas.

- Inom ramen för det omfattande energieffektivitetsprojekt som drivs vid Region Uppsala initierades under våren 2019 även projektet Spetskraft 2020.
- År 2022 ska den totala använda energin (el, kyla, värme) för Region Uppsalas fastigheter vara minst 12,5 procent lägre per kvadratmeter och år, jämfört med år 2018

11.2 Delta i projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet, det vill säga minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom.

11.3 Lagra el i batterier eller motsvarande.

11.4 Utbilda ansvariga för fastighet, uppvärmning, ventilation och processer för att möjliggöra optimal drift och reglage av egna processer.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1 Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens användning av el.

- År 2022 ska den egna produktionen av egenproducerad förnybar elenergi motsvara minst 3 procent av den totala mängden inköpt elenergi.

12.2 Installera solceller.

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- (I samarbete med STUNS Energi skapa en fri databas med statistik och lärdomar från Region Uppsalas solcellspark och dess byggande (i syfte att främja solcellsinstallation). Försöka koppla oss till en extern aktörs solcellspark.)

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.1 Ställ upphandlingskrav för miljöhänsyn och minskad klimatpåverkan från livsmedel och livsmedelstransporter.

- År 2022 ska andelen ekologiska livsmedel vara inst 55 procent av det totala inköpsvärdet.

14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.

14.11 Säkerställ att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom till exempel biogasproduktion.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.6 Underlätta för och inspirera till att åka tåg istället för flyg till europeiska resmål.

- Möjlighet finns sedan våren 2019 att boka internationella tågresor via upphandlad resebyrå. Det har även möjliggjorts att ansöka om bidrag till mellanskillnaden vid internationella tågresor från Region Uppsalas interna klimatväxlingsfond.
- Mål: År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018.

15.12 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- (Användning av tygblöjor för blöjbarn - illustrera miljöfördelarna och rutiner för att undvika risk för smittspridning)

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja så långt det är möjligt befintliga forum.

- Uppdrag i RPB 2019: Regionkontoret ska säkerställa att ärenden som behandlas av styrelser och nämnder beaktas, och vid behov analyseras, utifrån olika perspektiv så som social, ekonomisk, ekologisk hållbarhet samt jämställdhetsjämlikhets- och barnperspektiv.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.1 Ställ krav i upphandling att produkter ska gå att lagas och/eller recirkuleras.

- Undersöka inom vika områden vi kan fokusera på detta.

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsustitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten".

- Delta i Jakten på plasten samt regionernas arbetsgrupp för plastfrågor i det nationella samarbetet Hållbar upphandling.

20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.

- Undersöka möjligheten att komplettera befintlig kartläggning som Region Västmanland och Region Södermanland gjort.

20.3 Genomför kartläggning av alternativa material, för att ersätta nuvarande plastanvändning.

- Görs fortlöpande, inget eget mål.

20.4 Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast.

- Uppdatering av prioriterade upphandlingar där vi ställer krav på material ur klimatsynpunkt.

20.5 Ta bort eller byt ut den största, eller minst fem viktiga/större, produktgrupper senast 2022.

- Minska användningen av produkter som är upptagna på minskningslistan enligt miljöprogrammets mål. Fasa ut en produkt.

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.1 Kartlägg verksamhetens internationella flygresor och beräkna klimatpåverkan från resorna.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018.

21.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- År 2022 ska koldioxidutsläppen från tjänsteresor vara minst 15 procent lägre per anställd jämfört med år 2018.

HÅLLBARHETSLÖFTE

AB Sandvik Coromant

1. Öka gång och cykling

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar där de saknas, samt höj standarden på befintliga gång- och cykelvägar med övergångsställen och belysning enligt Trafikverkets VGU.

- Anlagd ny gångväg mellan våra industriområden 1 och 2. klart Q2 2020.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.

- Gå över till HVO för våra arbetsmaskiner.

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

- Uppdatering av kravspec vid upphandling av arbetsmaskiner.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Undersöka eventuell investering i en alternativ tankstation för våra egna persontransporter samt möjligen även för tung trafik.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- 2,5%/år energieffektivisering.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Arbeta vidare med AB Sandvik Coromants arbetssätt med Green Factory & Sustainable Facilities

11. Minska effekttoppar för el

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Uppdatering och digitalisering av fastighet, uppvärmning, ventilation och process för optimering av drift och reglering.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Installera en första solcellsanläggning på området till år 2022.

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Injustering av Biobränslebaserad fjärrvärmeinstallation.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.

- Vid kommande upphandling av ny cateringleverantör till våra restauranger.

14.9 Gör satsning för att väcka intresse för vegetariska måltider och miljö- och klimatanpassning av menyer.

- Vid kommande upphandling av ny cateringleverantör till våra restauranger.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.

- Genom vårt arbete med Green Factory & Sustainable facilities anordna en Hållbarhetsvecka för våra anställda under 2020.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- I vår egen skola Wilhelm Haglunds Gymnasium fortsätta arbetet med Grön Skola och FNs hållbarhetsmål.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.6 Genomför minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.

- Att bli bättre på att prata och informera om vi hur har cirkulära processer inom vår tillverkning.

18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Fortsätta vårt arbete med Green Factory & Sustainable Facilities.

20. Fasa ut fossil plast

20.6 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Initiera ett examensarbete med fokus på att studera huruvida plaster och microplaster finns på vår produktionsenhet.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Skanska

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över behov av arbetsmaskiner och undersök möjligheter att effektivisera maskinparken inför leasing och tecknande av avtal.

- Se över rutiner i VSAA.

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

- Se över rutiner i VSAA.

8.5 Byt till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.

- Se över egna fordon samt ställ krav på UE.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.4 Utbilda ansvariga för fastighet, uppvärmning, ventilation och processer för att möjliggöra optimal drift och reglage av egna processer.

- Möjliggör optimering av drift vid överlämning av fastigheter.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Bygga energieffektiva egenutvecklade fastigheter med solceller.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Föreslå energi- och effektminskande åtgärder till beställare vid nybyggnation och renovering.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.1 Anordna och delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer.

- Bjud in branschaktörer till Skanskas Gröna veckan.

13.2 Formulera upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt i samarbete mellan beställare och branschaktörer.	<ul style="list-style-type: none"> • Utför klimatkalkyler på alla projekt och erbjud klimatförbättrande åtgärder till beställare.
13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.	<ul style="list-style-type: none"> • Vid egenutvecklade projekt handla enligt 13.3.
13.4 Som ansvarig för planering, utforma byggnader så att klimatpåverkan från såväl byggskede som användningsfas blir minimala.	<ul style="list-style-type: none"> • Vid egenutvecklade projekt handla enligt 13.4.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Skogsstyrelsen

6. Fossilfria tjänstefordon

6.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över verksamhetens behov av tjänstefordon och undersök möjligheter att effektivisera fordonsparken samt säkerställ att fordon tankas fossilfritt i så stor utsträckning som möjligt. Kopplar också till 3.15 (dock med fokus på tjänstebilar).

- Hyresvärden har installerat laddningsstolpar men med den betalningsmetod som finns har vi i dagsläget ingen lösning för hur detta ska hanteras avseende tjänstebilar utan att den anställde ska behöva göra eget utlägg. Åtgärden är att säkerställa att vi kan använda stolparna även till tjänstebilar. Användning av laddstolpar ska kunna betalas av myndigheten för tjänstebilar.

6.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över verksamhetens behov av tjänstefordon och undersök möjligheter att effektivisera fordonsparken samt säkerställ att fordon tankas fossilfritt i så stor utsträckning som möjligt.

- Vi har en kombination av egna bilar och hyrda bilar, för att kunna anpassa fordonsflottan till verksamhetens behov. När vi hyr in gör vi det inom ramen för avtal som är upphandlade av Kammarkollegiet. Vi ska säkerställa att inför varje ny fältsäsong göra en översyn av vilka bilar som finns och välja utifrån ett klimattänk. Detta ska tas upp på kontorsmöte på våren.

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden. Samma aktivitet kopplar även till 8.7

- Vi ska i det skogliga distriktsråd vi har i länet ha med frågan om fossilfria tjänstefordon och fossilfria arbetsfordon på agendan vid ett tillfälle per år under de kommande två åren. Fokus ska vara att dela erfarenheter hur aktörerna i rådet upplever hinder och möjligheter.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Under 2020 och 2021 kommer Skogsstyrelsen genomföra minst en skogsträff per år med tema ökad produktion för att nyttja skogsråvara i omställning till biobaserad ekonomi.

HÅLLBARHETSLÖFTE

SLU

1. Öka gång och cykling

1.3 Vidta strategisk hastighetsbegränsning för motorfordon för att öka prioriterade vägsträckors attraktivitet för gång och cykel.

- Hastighetsbegränsningar införs och skyltas på olika sätt på Ulls väg.

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar där de saknas, samt höj standarden på befintliga gång- och cykelvägar med övergångsställen och belysning enligt Trafikverkets VGU.

- Arbete med belysning och kvalité på gång och cykelvägar inom campus pågår.

1.8 Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort).

- Upphandling av snöröjningstjänster innehåller prioriteringsordning.

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

- Deltagande i Uppsala kommuns Cykelvänlig arbetsplats samt bibehålla tre stjärnor.

1.11 Genomför cykelfrämjande åtgärder riktade mot barn och ungdomar, gärna i samarbete med skolor, idrottsklubbar och andra fritidsaktiviteter.

- Årligen arrangera cykelfixarvecka på campus Ultuna.

1.13 Iordningsställ servicepunkter för cyklar.

- Innan 2020-års utgång inrätta en cykelverkstad för anställda och studenter.

1.15 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Deltagande i Uppsala kommuns Cykelvänlig arbetsplats samt bibehålla tre stjärnor.

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

(2.1 Anta "hela resan perspektiv" i styrdokument, exempelvis genom riktlinje i översiktsplan eller strategiskt dokument kring hur färdmedel ska kombineras.)

- SLUs reseriktlinjer hanterar frågan.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU erbjuder de anställda tjänstecyklar.
3.3 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra tjänsteresor med kollektivtrafik, exempelvis genom att tillhandahålla UL företagskort.	<ul style="list-style-type: none"> • SLUs reseriktlinjerna syftar till att göra kollektivtrafik enkel att använda.
3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.	<ul style="list-style-type: none"> • Resemålen uppföljs årsvis. Regelbundna uppföljning mellan SLU och resebyrå.
3.5 Inför intern klimatväxling.	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatfonden gäller till slutet av 2022, ska därefter utvärderas för fortsatt utveckling.
3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder till fossilfri arbetspendling.	<ul style="list-style-type: none"> • Resvaneundersökning senast 2020.
3.11 Underlätta för att cykla, gå eller ta kollektiva färdmedel till arbetsplatsen genom att ha säkra anslutningar för gång och cykel, goda parkeringsmöjligheter samt omklädningsrum med dusch.	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i Uppsala kommuns Cykelvänlig arbetsplats samt uppnå tre stjärnor.
3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i Uppsala kommuns Cykelvänlig arbetsplats samt uppnå tre stjärnor.
3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU har installerat ett 20-tal laddstolpar på campus Ultuna.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.	<ul style="list-style-type: none"> • Information om kollektivtrafik finns på hemsida och på digitala informations-skärmar på campus Ultuna.
---	--

4.6 Anlägg attraktiva cykelparkeringar i anslutning till besöksmål.

- Deltagande i Uppsala kommuns Cykelvänlig arbetsplats samt uppnå tre stjärnor.

4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.

- SLU har installerat ett 20-tal laddstolpar på campus Ultuna.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över verksamhetens behov av tjänstefordon och undersök möjligheter att effektivisera fordonsparken samt säkerställ att fordon tankas fossilfritt i så stor utsträckning som möjligt.

- Klimatneutralt SLU till 2027: Alla SLU:s egna fordon, maskiner och verktyg ska drivas av icke-fossilt drivmedel.

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- SLUs fordonsriktlinje hanterar frågan.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Kravställ fossilfria fordon/drivmedel vid upphandling och inköp.

- Klimatneutralt SLU till 2027: Alla SLU:s egna fordon, maskiner och verktyg ska drivas av icke-fossilt drivmedel.

7.2 Kravställ eller köp in fossilfria fordon/drivmedel

- Klimatneutralt SLU till 2027: Alla SLU:s egna fordon, maskiner och verktyg ska drivas av icke-fossilt drivmedel.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

- Klimatneutralt SLU till 2027: Alla SLU:s egna fordon, maskiner och verktyg ska drivas av icke-fossilt drivmedel.

8.4 Vidta egna effektiviseringsåtgärder (effektivare produktionssätt inklusive jord- och skogsbruk ex Eco driving för minskad drivmedelsförbrukning, brukningsmetoder som leder till

- Enligt SLU:s fordonsriktlinjer ska personal som använder SLU:s fordon frekvent ha kunskap om sparsam körning.

minskat utsläpp av växthusgaser/minskad drivmedelsförbrukning).	
8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatneutralt SLU till 2027: Alla SLU:s egna fordon, maskiner och verktyg ska drivas av icke-fossilt drivmedel.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.5 Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfritt alternativ.	<ul style="list-style-type: none"> • Tankstation för fossilfritt drivmedel finns på Lövsta forskningsstation.
9.6 Inrätta alternativt förbered för laddstationer.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU har installerat ett 20-tal laddstolpar på campus Ultuna och flera på campus Alnarp och Umeå. Fler laddstolpar är planerade på andra orter.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkar med SLU:s miljömål 1.3 om energieffektivisering.
10.2 För aktörer som ej äger egen fastighet kan krav ställas på fastighetsägare i exempelvis upphandling/omförhandling av lokaler att en energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan ska genomföras för fastigheten/lokalen.	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkar med SLU:s miljömål 1.3 om energieffektivisering.

11. Minska effekttoppar för el

11.1 Styr elbehovet över dygnet för ventilation, elbilsladdning etcetera så att högbelastade timmar avlastas.	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkar med SLU:s miljömål 1.3 om energieffektivisering.
--	--

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU har installerat Solceller på tre orter i landet och planerar fler.
12.3 Främj vindkraft.	<ul style="list-style-type: none"> • Förstudie om vertikal vindkraft i Alnarp i samarbetet med lokalt bolag
12.4 Byt från olja till förnybart bränsle.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU har som mål att alla fordon ska gå på fossilfritt drivmedel innan 2027. Idag drivs t ex alla maskiner och verktyg på Lövsta forskningsstation med HVO
12.5 Investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel (detta bör ske i samband med en bredare kravställning på inköpta förnybara drivmedel som inkluderar hållbarhetsaspekter).	<ul style="list-style-type: none"> • Lövsta forskningsstation har en biogasanläggning. När det gäller förnybara drivmedel se ovan.
12.6 Investera i kraftvärme med förnybara bränslen.	<ul style="list-style-type: none"> • På flera orter har SLU investerat i flispannor.
12.7 Installera strömmande vattenkraft.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU planerar att installera ett vattenkraftverk i Grimsö men tillståndsprocessen är lång och dyr.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.1 Anordna och delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer.	<ul style="list-style-type: none"> • Projektledare inom fastighet ska delta i utbildning i Green building
13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.	<ul style="list-style-type: none"> • Byggriktlinjer ska tas fram innan 2020 års utgång.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.1 Ställ upphandlingskrav för miljöhänsyn och minskad klimatpåverkan från livsmedel och livsmedelstransporter.	<ul style="list-style-type: none"> • Vid upphandling av catering tas detta omhand
14.7 Skapa och delta i regionalt nätverk för offentliga och privata restauranger för samarbete och	<ul style="list-style-type: none"> • SLU bedriver forskning och samverkan inom området.

kompetenshöjning inom måltiders klimatpåverkan.	
14.10 Främja innovativt tänkande och utveckling hos livsmedelsaktörer inom produktion, förädling och distribution som innebär att matsvinn minskas, till exempel genom att skapa och delta i nätverk.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU bedriver forskning och samverkan inom området.
14.11 Säkerställ att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom till exempel biogasproduktion.	<ul style="list-style-type: none"> • Omfattade avfallssorteringsarbete på alla SLU:s orter.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.	<ul style="list-style-type: none"> • Ett av SLU:s absoluta huvudsyften. Ny "banner", SLU och klimatet, på förstasidan på webben där man lätt hittar forskning och exempel på klimutforskning och åtgärder.
15.4 Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion och/eller kapitalplaceringar.	<ul style="list-style-type: none"> • Ett av SLU:s absoluta huvudsyften.
15.5 Underlätta för och inspirera till att åka tåg istället för flyg till europeiska resmål.	<ul style="list-style-type: none"> • Ständigt arbete med SLU:s resebyrå i dessa frågor, utbildningsinsatser för resesäljare, krav i upphandling, tågevent på Campus mm. del av handlingplan i SLU:s resmål.
15. Uppmuntra länsinvånarnas intresse för mat genom att lyfta fram matens värde "från jord till bord" så att människor värnar om råvarorna och minskar matsvinnet. Ett sätt att göra detta är att fler människor får en egen upplevelse av hur mat produceras.	<ul style="list-style-type: none"> • Bland annat Matologi event. Plattformen Future Food.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker	<ul style="list-style-type: none"> • Avtalet med Uppsala kommun ska snart skrivas på.
---	--

och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.	
17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.	<ul style="list-style-type: none"> • Avtalet med Uppsala kommun ska snart skrivas på.
17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja så långt det är möjligt befintliga forum.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU medverkar och skapar många olika plattformar med just detta syfte.
17.4 Skapa riktlinjer för att det inför relevanta förslag tas fram beslutsunderlag som redovisar förslagets klimatpåverkan i jämförelse med andra alternativ.	<ul style="list-style-type: none"> • I beslutsdokumentsmallar finns detta implementerat.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.1 Ställ krav i upphandling att produkter ska gå att lagas och/eller recirkuleras.	<ul style="list-style-type: none"> • Där det här möjligt ställer vi dessa krav tex i IT upphandling.
18.8 Skapa och delta i nätverk för att utveckla hållbara affärsmodeller.	<ul style="list-style-type: none"> • SUHF (Sveriges universitet och högskoleförbund). Klimatramverk för Universitet och högskolor.

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.1 Kartlägg nuvarande placeringar och investeringar.	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning är genomförd.
19.3 Byta ut koldioxidintensiva fonder till mindre koldioxidintensiva alternativ.	<ul style="list-style-type: none"> • Ett divesteringsbeslut är taget och genomfört. Det betyder inga fonder i fossilenergiföretag.

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsubstitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten".	<ul style="list-style-type: none"> • Vi deltar aktivt och har satt egna mål i plastarbetet både på VHC (veterinär och husdjursmedicinskt centrum) och Lövsta.
20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har kartlagt den del av organisationen som vi tror använder mest plast, Universitetsdjursjukhuset, lokalvården samt Lövsta.
20.3 Genomför kartläggning av alternativa material, för att ersätta nuvarande plastanvändning.	<ul style="list-style-type: none"> • VHC har som mål: Ta bort eller byta ut minst sex produkter tillverkade av fossil plast senast 2020. Ersättningsprodukt ska minst innehålla 70 % biobaserad plast, ersättningsprodukt kan också vara tillverkad av annat förnybart material.
20.4 Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast.	<ul style="list-style-type: none"> • SLU:s mål inom inköp fokuserar på klimatåtgärder arbetar aktivt med att fasa ut onödig fossil plast men att helt få bort den har vi svårt att lova.

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.1 Kartlägg verksamhetens internationella flygresor och beräkna klimatpåverkan från resorna.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av flygresor.
21.4 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra internationella tjänsteresor med tåg.	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta med resebyrån i de här frågorna, vid upphandling av resebyrå ska samarbete kring miljöfrågor tas med. Arrangerat ett tågevent kring frågan.
21.5 Låt anställda räkna restid med tåg där arbete kan utföras som arbetstid.	<ul style="list-style-type: none"> • Reseriktlinjer är framtagna där detta är medtaget den största delen av dygnet.
21.7 Inför intern klimatväxling .	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatfond finns.
21.8 Erbjud resfria möten och delta själv digitalt där det är möjligt vid internationella engagemang.	<ul style="list-style-type: none"> • Stora satsningar har genomförts på resfriamöten. Mål och uppföljning finns.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Naturskyddsföreningen i Uppsala län

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.

- Öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Stödja våra kretsar med klimatarbetet.

15.3 Skapa/delta i regionalt samarbete för hållbar privatkonsumtion, t.ex. kampanjen Klimatlätt.

- Klimatlätt tom mars 2020
Uppsala Naturskyddsförening samarbetar med Klimatlätt, ett projekt med syfte att hjälpa Uppsalabor att minska sitt klimatavtryck! Som en del av detta arrangerar vi Temakvällar med klimattema varje månad. Nästa temakväll, i november, om hållbara persontransporter.

15.5 Genomför i aktörssamverkan regionalt återkommande event inom klimatsmarta val.

- Arrangera i egen regi och i samverkan med andra aktörer seminarier och event som informerar och inspirerar till klimatsmarta val

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor. (Länsstyrelsen återkommer när det finns en tydlig bild över vilka aktörer som vill medverka i en sådan grupp).

17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja så långt det är möjligt befintliga forum. (Kan bjuda in politiker till dessa träffar, kan bli bra "panelsamtal" t ex.)

- Studiebesök på t ex Rosendalsgymnasiet – vad kan vi lära oss av lärare och elever som har hållbar utveckling som inriktning. Kan goda exemplen från Rosendalsgymnasiet spridas?

HÅLLBARHETSLÖFTE

STUNS

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.1. Komplettera vår personalhandbok med en resepolicy (årlig uppföljning)	<ul style="list-style-type: none"> Senast december 2019 ha kompletterat vår personalhandbok med en resepolicy.
3.2. Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats	<ul style="list-style-type: none"> Ge alla anställda tillgång till bärbar dator och mobiltelefon.
3.3. Låt anställda räkna pendlingstid med kollektivtrafik där arbete kan utföras som arbetstid	<ul style="list-style-type: none"> Ta med denna aspekt i nästa version av STUNS personalhandbok.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1. Via ordinarie verksamhet (testbäddsmiljöer) främja innovation för att minska energi- och effektanvändning	<ul style="list-style-type: none"> I oktober 2020 ha bidragit till introduktion/installation av minst 2 nya tekniker för minskad energi- och effektanvändning.
10.2. Sprida de resultat som uppnås i relaterade projekt - via oss och via samarbetspartners	<ul style="list-style-type: none"> I december 2020 ha spridit resultat i minst 4 kanaler/forum.
10.3. Delta i ytterligare projekt som bidrar till minskad energi- och effektanvändning	<ul style="list-style-type: none"> Om möjlighet dyker upp, tacka ja till att medverka i ytterligare projekt inom området.

11. Minska effekttoppar för el

11.1. Via ordinarie verksamhet (testbäddsmiljöer) främja innovation för att kapa effekttoppar och uppmuntra till efterfrågefleksibilitet	<ul style="list-style-type: none"> I oktober 2020 ha bidragit till minst 2 nya tekniker för efterfrågefleksibilitet.
11.2. Sprida de resultat som uppnås i relaterade projekt - via oss och via samarbetspartners	<ul style="list-style-type: none"> I december 2020 ha spridit resultat i minst 4 kanaler/forum.

11.3. Delta i ytterligare projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet

- Om möjlighet dyker upp, tacka ja till att medverka i ytterligare projekt inom området

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1. Utveckla den årligt återkommande Solelmässan

- Öka antalet deltagare med 10% från år 2019 till år 2020.

12.2. Skapa och utveckla ett innovationsteam inom hållbar stadsutveckling som bidrar till ett ökat användande av återvunnen/förnybar energi och fossilfria drivmedel

- Senast december 2019 ha tagit fram förutsättningarna för ett sådant team och vilka som borde ingå
- Senast december 2020 ha etablerat och börjat arbeta med ett eller flera skapade innovationsteam.

12.3. Delta i ytterligare projekt som bidrar till ett ökat användande av återvunnen/förnybar energi

- Om möjlighet dyker upp, tacka ja till att medverka i ytterligare projekt inom området.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.1. Beställa en majoritet av vegetarisk kost vid frukostar och luncher som vi bjuder på

- Under 2020 beställt minst 50% vegetarisk kost vid olika tillfällen då vi bjuder på mat.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.1. Anta en hållbarhetspolicy

- Senast december 2019 ha tagit fram en hållbarhetspolicy.

15.2. Hålla en inspirationsföreläsning relaterad till hållbarhet/Agenda 2030 på Innovation Hub Uppsala för att öka kunskapen om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil

- Senast december 2020 ha hållit minst en inspirationsföreläsning relaterad till hållbarhet/Agenda 2030 på Innovation Hub Uppsala.

15.3. Genom att kommunicera våra projekt inspirerar andra företag och organisationer att våga satsa på nya energi- och klimatlösningar

- I december 2020 ha spridit resultat i minst 4 kanaler/forum.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1. Via klusternätverket Uppsala BIO skapa ett dialog- och nätverksforum för experter på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat- och hållbarhetsfrågor inom Life Science

- Senast december 2020 ha hållit minst en nätverksträff/forum/konferens med fokus på hållbarhet inom Life Science.

17.2. Ihop med stiftarorganisationer delta i relevanta arbetsgrupper för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor

- Om möjlighet dyker upp, tacka ja till att medverka i sådana arbetsgrupper.

17.3. Aktivt delta vid presentationer av Uppsala innovationsstödsystem (för lokala och regionala beslutsfattare) och där presentera hur vi utbildningsmässigt arbetar med studenter och testbäddsprojekt

- Vid minst 3 tillfällen ha presenterat STUNS och/eller Uppsalas innovationsstödsystem.

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.1. Aktivt arbeta med hållbarhetsaspekter vid förvaltning av Linnea Capital

- Se till att följa den hållbarhetsplan/policy som har satts upp för fonden.

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.1. Alltid välja direktflyg eller flyg med så direkt rutt som möjligt, så länge dessa är möjliga utan alltför stor kostnad eller tidsförlust

- I december 2020 ha genomfört minst 50% av alla nödvändiga internationella flygresor med direktflyg eller ruttoptimerade flygresor.

21.2. Klimatkompensera de flygresor som är nödvändiga

- I december år 2020 ha klimatkompenserat minst 80% av de internationella flygresor som har gjorts.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Kravställ fossilfria fordon/drivmedel vid upphandling och inköp.

- Krav på fossilfria fordon/drivmedel vid upphandling/inköp när det är relevant.

7.3 Gör funktionsupphandlingar som främjar transporteffektivisering i dialog med leverantörer, t.ex. genom samordnade godstransporter och flexibla leveranstider.

- Genomföra funktionsupphandlingar som främjar transporteffektivisering när det är relevant.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.2 För aktörer som ej äger egen fastighet kan krav ställas på fastighetsägare i exempelvis upphandling/omförhandling av lokaler att en energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan ska genomföras för fastigheten/lokalen.

- Genomförd energikartläggning för delar av fastigheterna klar september 2019.
- Besparingsmål och åtgärdsplan framtagna senast Q2 2020.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Beslut om installation under 2020.

20. Fasa ut fossil plast

20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.

- Kartläggning genomförd senast Q3 2020.

20.3 Genomför kartläggning av alternativa material, för att ersätta nuvarande plastanvändning.	• Kartläggning genomförd senast Q3 2020.
20.4 Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast.	• Minst en produkt utbytt till återvunnen eller förnybar plast senast Q1 2021.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Uppsala kommun

1. Öka gång och cykling

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar där de saknas, samt höj standarden på befintliga gång- och cykelvägar med övergångsställen och belysning enligt Trafikverkets VGU.

- Bygga fler cykelvägar utifrån målsättningen att skapa ett mer finmaskigt och sammanhängande cykelnät (Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22).

1.5 Säkerställ att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.

- Planera nya cykelvägar utifrån ett stråkperspektiv där cykeltrafik prioriteras över biltrafik (Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22).

1.6 Utforma riktlinjer för, och anlägg, säkra gång och cykelvägar till skolor.

- Medverka till att skapa trafiksäkrare miljöer runt skolor, idrottsplatser, och andra miljöer där barn och ungdomar ofta rör sig genom att underlätta för dessa att utforma och förbättra trafiksituationen runt dessa platser.

- Säkerställa att hastighetsåkring till 30 km/h vid passager utmed skolvägar ges prioritering (Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22).

1.8 Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort).

- Snöröjning och halkbekämpning eftersträvar släta och spårfria cykelvägar och att cykelnätet även i fortsättningen prioriteras före bilvägarna genom att undervisa entreprenörer i vinterväghållning av cykelvägar med fokus på framkomlighet för cyklister genom att (Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22).

- Successivt förbättra och utveckla metoder och avtal för vinterväghållning utmed cykelnätet genom aktiv omvärldsbevakning.

- Sträva efter att införa snabbare insatstider och startkriterier för vinterväghållning.

- informera om vad som görs för att förbättra vinterväghållningen.

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

- Utrymme för goda parkeringsmöjligheter för cyklister säkerställs bland annat genom detaljplaneringen och bygglovshandlingen. (Riktlinje för arbetet med cykeltrafik i Uppsala kommun KS 2013-10-09 §164). Aktiviteter tydliggörs i Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22.

1.11 Genomför cykelfrämjande åtgärder riktade mot barn och ungdomar, gärna i samarbete med skolor, idrottsklubbar och andra fritidsaktiviteter.

- Underlätta för skolor att genomföra cykelundervisning med fokus på trafikregler (Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22).

1.13 Iordningsställ servicepunkter för cyklar.

- Större och mindre cykelvårdsstationer, där cyklister exempelvis kan låna verktyg för att utföra grundläggande service av sin cykel, pumpa däcken och/eller spola bort smuts från cykeln ska finnas på lämpliga platser längs cykelnätet. Kommunen tillhandahåller cykelpumpar där det anses möjligt och lämpligt, säkerställer fortsatt god driftsäkerhet och tillsyn av de cykelpumpar och cykelvårdsstationer som kommunen driver (Handlingsplan för arbete med cykeltrafik SBF 2017-11-22).

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

2.1 Anta "hela resan perspektiv" i styrdokument, exempelvis genom riktlinje i översiktsplan eller strategiskt dokument kring hur färdmedel ska kombineras.

- Det är lätt att byta mellan färdmedel och att gå och cykla (Översiktsplan 2016, s 6).

2.2 Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter för byte av färdmedel.

- Knutpunkter för kollektivtrafiken ska utvecklas till effektiva och attraktiva platser för byten mellan färdmedel. Knutpunkterna ska integreras väl med omgivningen. Själva bytespunkten ska karaktäriseras av korta och säkra promenadavstånd och av att väntan på nästa buss ska vara så kort som möjligt men också bekväm (översiktsplan 2016, s. 107).

2.4 Upplåt mark för kollektivtrafikanläggningar och pendlarparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken.

- Tillsammans med kollektivtrafikmyndigheten behöver Uppsala kommun ta fram en genomförandestrategi och krav på hur dessa knutpunkter ska utformas samt hur mycket yta som krävs. (Översiktsplan 2016, s 107).

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.

- Stimulera till ökad användning av tjänstecykel genom implementering av restrappan i nuvarande riktlinje.

3.3 Säkerställ enkelt förfarande för att genomföra tjänsteresor med kollektivtrafik, exempelvis genom att tillhandahålla UL företagskort.

- Stimulera till ökat nyttjande av kollektivtrafik före tjänstebil genom implementering av restrappan i nuvarande riktlinje.

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

- Utvärdering och översyn av nuvarande riktlinje genomförs under 2020.

3.5 Inför intern klimatväxling.

- Utvärdering och översyn av nuvarande system för klimatväxling av flygresor genomförs under 2020.

3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.	<ul style="list-style-type: none"> • Utvärdering och översyn av nuvarande riktlinje för arbete hemifrån och på distans i syfte att minska onödig arbetspendling genomförs under 2020.
3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder till fossilfri arbetspendling.	<ul style="list-style-type: none"> • Ny resvaneundersökning genomförs i samband med översyn av riktlinjer för arbetsresor under 2020.
3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun ska fortsätta att driva, utveckla och delta i diplomeringsystemet cykelvänlig arbetsplats samt att fortsatt uppmuntra anställda att ansluta sig till Vintercyklisten.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över verksamhetens behov av tjänstefordon och undersök möjligheter att effektivisera fordonsparken samt säkerställ att fordon tankas fossilfritt i så stor utsträckning som möjligt.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun ska fortsatt a) följa upp användningen av enskilda fordons körmönster genom systemet KomA, b) i samband med utbyte se över behovet av nya fordon och erbjuda andra lösningar som t ex bilpool och c) följa upp tankningen genom centrala bensinkort.
6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens egna fordon är fossilbränslefria år 2020 . Avser såväl egna som leasade personbilar och lätta lastbilar. Övriga fordon ska vara fossilfria 2023. (Miljö- och klimatprogram 2014-2020).

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens maskinpark är fossilbränslefria eller klimatneutrala senast år 2023.
8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens maskinpark är fossilbränslefria eller klimatneutrala senast år 2023.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.2 Samarbete med andra aktörer för att skapa tillräcklig efterfrågan för etablering av ny tankstation för fossilfria drivmedel alternativt ny laddstation för el.

- Uppsala kommun fortsätter arbetet med att etablera tankstationer för egenproducerad biogas. Uppsala kommun verkar för att ytterligare tankställen för biogas etableras. (Ägardirektiv, Uppsala Vatten och avfall AB)

9.5 Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfritt alternativ.

- Uppsala kommun fortsätter arbetet med att etablera tankstationer för egenproducerad biogas.

9.6 Inrätta alternativt förbered för laddstationer.

- Uppsala kommun ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar (Ägardirektiv Uppsala Parkerings AB).

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- Kommunens nämnder och styrelser har mål för energieffektivisering för indirekt energianvändning som motsvarar minst 25 procents minskning till år 2020 med basår 2014.
- Kommunorganisationens direkta energianvändning ska i absoluta mått sammantaget vara som mest oförändrad år 2020 jämfört med år 2014. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023).

11. Minska effekttoppar för el

11.1 Styr elbehovet över dygnet för ventilation, elbilsladdning etcetera så att högbelastade timmar avlastas.

- Uppsala fortsätter leda och delta projekt för effekstyrning och implementerar detta i egna fastigheter.

11.2 Delta i projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet, det vill säga minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom.

- Uppsala fortsätter leda och delta projekt för efterfrågefleksibilitet.

11.3 Lagra el i batterier eller motsvarande.

- Uppsala fortsätter leda och delta projekt för energilagring och implementerar detta i egen verksamhet.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Till 2020 har cirka 30 MW effekt solenergi installerats, och cirka 100 MW till år 2030. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023, avser kommungeografiskt).
- Upprätta en solkommunstrategi, vilken bland annat rymmer mål om att samtliga av kommunkoncernen ägda fastigheter, där så är möjligt, ska ha solceller på sina tak år 2025. (Mål och budget, uppdrag).

12.4 Byt från olja till förnybart bränsle.

- Uppsalas och Uppsala kommuns energiförsörjning för värmebehov sker med förnybara energikällor eller klimatneutral/kompenserad produktion år 2020. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023).

12.5 Investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel (detta bör ske i samband med en bredare kravställning på inköpta förnybara drivmedel som inkluderar hållbarhetsaspekter).

- Uppsala kommun ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan. Uppsala kommun har ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas i hela kommunen, samt verkar för att ytterligare tankställen för biogas etableras. (Ägardirektiv, Uppsala Vatten och avfall AB).

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.1 Anordna och delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer.

- Uppsala kommun fortsätter att processleda och delta i Uppsala klimatprotokolls fokusgrupp Byggmaterialval.

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.

- Från år 2020 ska kommunen ställa krav på att klimatpåverkan redovisas i nya bygg- och anläggningsprojekt. Från år 2023 ska kommunen ställa krav på att sänka klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023, etappmål 10, delmål)

13.5 Vid större byggprojekt underlätta för etablerande av materialpool.

- Uppsala kommun fortsätter att samordna driften av Uppsala bygglogistikcenter för större byggprojekt.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

<p>14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter arbetet med att inom sin egen verksamhet Måltidsservice mäta matsvinn och sätta årliga mål (20 gram/tallrik våren 2019).
<p>14.3 Servera mindre men bättre kött – byt importerat kött mot svenskt kött, gärna naturbeteskött eller motsvarande.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter servera Svenskt kött enligt upphandlat avtal med lokal leverantör.
<p>14.4 Genomför insatser för att informera måltidsgäster om miljösmart och hälsosam mat, där barn och unga är en särskilt viktig målgrupp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter kommunikationsarbetet om hållbarhet och mat riktad till sina målgrupper. • Uppsala kommun driver projekt i samarbete med restauranger om klimatanpassning av menyer och information.
<p>14.5 Genomför utbildning av restaurangpersonal inom matsvinn, årstids- och klimatplanerad matsedel, livsmedels miljöpåverkan etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun driver projekt i samarbete med restauranger om klimatanpassning av menyer och information. Pågående projekt avslutas 2020.
<p>14.9 Gör satsning för att väcka intresse för vegetariska måltider och miljö- och klimatanpassning av menyer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter kommunikationsarbetet om hållbarhet och mat riktad till sina målgrupper. • Uppsala kommun driver projekt i samarbete med restauranger om klimatanpassning av menyer och information.
<p>14.11 Säkerställ att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom till exempel biogasproduktion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter arbetet med att öka insamlingen av matavfall för biogasproduktion.

15. Inspirera till klimatsmarta val

<p>15.1 Skapa direkt återkoppling till klimatsmart agerande för länsinvånarna. Ett exempel att göra detta är att löpande visa antalet passerande cyklister på digital tavla som vid Hamnspången i centrala Uppsala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Genom digitalisering och plattformar för realtidsmätning fortsätter Uppsala kommun att informera (ex Cykelmätningar, luftmätningar). • Uppsala kommun driver i samarbetsprojektet Klimalätt åtgärder för ett mer klimatsmart liv.
<p>15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun driver i samarbetsprojektet Klimalätt åtgärder för ett mer klimatsmart liv.

exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.	
15.3 Skapa/delta i regionalt samarbete för hållbar privatkonsumtion, t.ex. kampanjen Klimatlätt.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun driver i samarbetsprojektet Klimatlätt åtgärder för ett mer klimatsmart liv.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun deltar i regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker och beslutsfattare avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.
17.3 Skapa ett dialog- och nätverksforum för experter och politiker på lokal och regional nivå för löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom klimat – och hållbarhetsfrågor. Nyttja så långt det är möjligt befintliga forum.	

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.6 Säkerställ kompetens och medvetenhet kring hållbara finanser hos tjänstemän som ansvarar för placering och investering av kapital.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun genomför senast 2021 utbildning om hållbara finanser för finansavdelningen.
--	--

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsubstitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten".	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter att processleda och delta i Uppsala klimatprotokolls fokusgrupp Jakten på plasten.
20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens nämnder och bolag ska senast 2020 inventera sin plastanvändning i egen och upphandlad verksamhet. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023, etappmål 10, delmål).

20.3 Genomför kartläggning av alternativa material, för att ersätta nuvarande plastanvändning.	<ul style="list-style-type: none"> • I samband med kartläggning av nödvändiga produkter av plast identifiera alternativ för att nå målet om enbart återvunnen eller förnybar råvara till 2030. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023, etappmål 10).
20.4 Köp in eller ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter att utveckla metoder och verktyg för att i upphandling ställa krav på återvunnen eller förnybar plast. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023, etappmål 10).
20.5 Ta bort eller byt ut den största, eller minst fem viktiga/större, produktgrupper senast 2022.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens nämnder och bolag ska senast 2020 ta bort minst tre produktgrupper med fossil plast. (Miljö- och klimatprogram 2014-2023, etappmål 10, delmål).

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.1 Kartlägg verksamhetens internationella flygresor och beräkna klimatpåverkan från resorna.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter att årligen följa upp organisationens flygresor och beräkna klimatpåverkan.
21.5 Låt anställda räkna restid med tåg där arbete kan utföras som arbetstid.	<ul style="list-style-type: none"> • Utvärdering och översyn av nuvarande riktlinje för arbete hemifrån och på distans i syfte att minska onödig arbetspendling genomförs under 2020.
21.7 Inför intern klimatväxling .	<ul style="list-style-type: none"> • Utvärdering och översyn av nuvarande modell för klimatväxling genomförs under 2020.
21.8 Erbjud resfria möten och delta själv digitalt där det är möjligt vid internationella engagemang.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppsala kommun fortsätter arbetet med att införskaffa teknik för resfria möten och ska genomföra insatser för att utbilda och stimulera till ökad förekomst.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Uppsala Universitet

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.11 Underlätta för att cykla, gå eller ta kollektiva färdmedel till arbetsplatsen genom att ha säkra anslutningar för gång och cykel, goda parkeringsmöjligheter samt omklädningsrum med dusch.

- Bygga cykelhus och cykelställ med tak för säkrare cykelförvaring vid UUs campus. Klart senast 2021

3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.

- Genomföra projekt Vintercyklisten vintern 2019/2020. Fortsätta utveckla arbetet med Cykelvänlig arbetsplats 2020 och framåt.

3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

- Installera stolpar för laddning av elbilar inom samtliga campusområden. Klart senast 2021

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.

- Översyn av information kring resealternativ på UUs hemsidor. Omarbetning med tydligare info om fossilfria resealternativ. Klart senast 2021.

4.6 Anlägg attraktiva cykelparkeringar i anslutning till besöksmål.

- Bygga cykelhus och cykelställ med tak för säkrare cykelförvaring vid UUs campus. Klart senast 2021

4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.

- Installera stolpar för laddning av elbilar inom samtliga campusområden. Klart senast 2021

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsustitution, ex Uppsala Klimatprotokolls projekt "Jakten på plasten".	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeta infomaterial/hemsida för verksamheten med information om plast, miljöpåverkan, inköp, återvinning mm. Klart senast 2021.
20.6 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	Utarbeta verktyg för upphandlare/inköpare med krav kring plast, att inkludera vid upphandlingar och inköp. Klart senast 2021.
20.6 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	Utbyte av packmaterial i fossil plast till annat material, eller biobaserad plast, i alla relevanta upphandlingar. Utvärderas 2021.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Uppsala Vatten och Avfall AB

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.14 Genomför aktivitet för anställda för fossilfri arbetspendling, exempelvis genom "cykelvänlig arbetsplats", "vintercyklisten" och "Prova på" kollektivresande.

- Bolaget jobbar aktivt för att underlätta för fossilfri och förnybar arbetspendling.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- Bolagets egna personbilar skall drivas på fossilfri och förnybar energi senast 2023.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Kravställ fossilfria fordon/drivmedel vid upphandling och inköp.

- Bolagets upphandlade transporter med lätta lastbilar är fossilfria och förnybara senast 2023.
- Bolagets upphandlade transporter med tunga lastbilar är fossilfria och förnybara senast 2023.

7.2 Kravställ eller köp in fossilfria fordon/drivmedel

- Bolagets egna lätta lastbilar ska drivas på fossilfri och förnybar energi senast 2023.
- Bolagets egna tunga lastbilar ska drivas på fossilfri och förnybar energi senast 2023

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.

- Bolagets egna arbetsmaskiner ska drivas på fossilfri och förnybar energi senast 2023.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.5 Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfria alternativ.

- Bolaget skall verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- Bolaget skall energieffektivisera med 3% senast 2020 jämfört med 2017 och 20 % senast 2030 jämfört med 2020.

11. Minska effekttoppar för el

11.2 Delta i projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet, det vill säga minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom.

- Projektsamarbete över energisystemgränser.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Bolaget skall ha egen solelproduktion (5% av elanv) senast 2030.
- Bolaget fortsätter installera egen solcellsanläggning senast 2020.

12.4 Byt från olja till förnybart bränsle.

- Organisationen åtar sig att senast 2020 ha 50% koldioxidneutral eller förnybar värme och kyla. Senast 2020 ska organisationen ha 100% förnybar värme och kyla.

12.5 Investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel (detta bör ske i samband med en bredare kravställning på inköpta förnybara drivmedel som inkluderar hållbarhetsaspekter).

- Bolaget skall investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Älvkarleby kommun

1. Öka gång och cykling

1.5 Säkerställ att cykel- och gångvägar hänger ihop i stråk.

- Ett sammanhängande cykelstråk mellan Skutskär och Älvkarleby ska vara färdigställt senast 2022

1.6 Utforma riktlinjer för, och anlägg, säkra gång och cykelvägar till skolor.

- En säker cykelväg till Rotskärsskolan ska vara färdigställd senast 2020

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

- Parkeringsmöjligheter för cykel vid kommunens tågstationer ska utökas och göras säkrare senast 2022

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

- En uppföljning av kommunens resepolicy "Riktlinjer för resor i tjänsten" ska redovisas en gång per år

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

- Senast 2021 ska krav ställas i upphandling att merparten av alla maskiner är fossilfria

8.5 Byte till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner.

- Senast 2021 ska övergång till fossilfria drivmedel för våra arbetsmaskiner ha påbörjats

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- Senast 2021 ska kartläggning och plan vara färdigställd

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Vid nybyggnation av kommunala byggnader ska solceller installeras om möjligt.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.

- Från 2020 ska energiberäkning för minimal klimatpåverkan ske vid upphandling av nybyggnation av kommunala fastigheter.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.

- Senast 2020 ska allt matsvinn inom måltidsverksamheten mätas. Plan för minskning av svinn ska fastställas och användas från 2021.

14.3 Servera mindre men bättre kött – byt importerat kött mot svenskt kött, gärna naturbeteskött eller motsvarande.

- Från 2020 ska allt kött som tillagas i våra kök vara svenskt

HÅLLBARHETSLÖFTE

Östhammars kommun

1. Öka gång och cykling

1.4 Anlägg nya gång- och cykelvägar	<ul style="list-style-type: none"> • Fortgår efter gällande GC plan.
1.8 Prioritera snöröjning av gång- och cykelvägar framför bilväg	<ul style="list-style-type: none"> • Det är påbörjat och vi fortsätter detta arbete.
1.9 Anlägg cykelparkeringar	<ul style="list-style-type: none"> • Cykelparkering i Alunda under projektering 2019, klart 2020.
1.13 Iordningsställ servicepunkter för cyklar.	<ul style="list-style-type: none"> • Projektering klar, färdigställs vid Campus Frösan i Östhammar, klar 2022–2023. • Planeras för Alunda, beslut ska tas under 2020.
1.14 Installera laddpunkter för elcyklar.	<ul style="list-style-type: none"> • Laddpunkter finns på två tätorter idag, klart på övriga tre tätorter 2020.

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

2.2 Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter för byte av färdmedel.	<ul style="list-style-type: none"> • Samhällsbyggnads fått uppdrag titta närmare och komma med förslag.
2.5 Iordningställ trygga och tillgängliga pendlarparkeringar för bil och cykel.	<ul style="list-style-type: none"> • Pendlarparkering i Alunda under projektering 2019, klart 2020.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.	<ul style="list-style-type: none"> • Aktörsspecifika mål inte fastställda.
3.10 Del av pendlingsstid med kollektiva färdmedel räknas som arbetstid i de fall arbete från kollektivt färdmedel är möjligt.	

3.14 Genomför aktivitet för anställda, t.ex. prova på kollektivresande gratis 1 mån.

3.17 Erbjud resfria möten genom digitala verktyg.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- Installation av elektroniska körjournaler klart 2019 för att kunna optimera placeringar av elfordon. Halvårsskifte 2020, nya fordon på plats med 6.2 inriktning. Utvärdering 2020/21 för att få grund att sätta målår för när 100% fossilfritt ska vara uppnått.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter.

- Genomföra energi- och effektkartläggning för de flesta av våra fastigheter med åtgärdsplan 2020–2022. Påbörja arbete med åtgärder under 2021.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Kommunen har tagit investeringsplan 2019–2023 och påbörjat att sätta solceller på befintliga byggnader. Målår finns i denna plan.

12.4 Utbyte av kvarvarande olja till förnybart bränsle.

- Inventering 2020 vilka objekt som fortfarande har spetsvärme olja. Utredning 2021 vilka konverteringsalternativ som kan bli aktuella för respektive objekt.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.1 Delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer.

- Projektledare och andra funktioner får genomgå utbildningar i minskad klimatpåverkan från byggprojekt regelbundet. Även ordna internutbildning för driftspersonal i energieffektiviseringsfrågor.

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt.

- Aktörsspecifika mål är inte fastställda.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.2 Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion.

- Arbeta efter "Östhammarsmodellen". Utföra svinnmätning 2 ggr/år.

14.3 Servera mindre mängd kött med hög klimatpåverkan. Utföra ett proteinskifte genom att öka andelen vegetabilier.

- Matsedel, jmf antal servade kött- resp. vegetariska måltider.

14.7 Delta i nationella och regionala nätverk för offentliga restauranger för samarbete och kompetenshöjning inom måltiders klimatpåverkan.

- Medverka, informera, utveckla och implementera goda idéer.

14.13 Använda statistiska mätprogram för att mäta och utvärdera måltidens klimatpåverkan.

- Mäta andel koldioxidekvivalenter per måltid.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil.

- Ordna aktivitet/seminarium/studiebesök inom området, minst 1ggn/år under 2020–2022.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.3 Säkerställ fortbildning av pedagoger inom Lärande för hållbar utveckling.

- Barn- och utbildningsförvaltningen ska återkomma med förslag under åtgärdsområde 16.

16.4 Tillsätt koordinator inom Lärande för hållbar utveckling.

16.9 Genomför årlig temadag för elever inom hållbar utveckling, t.ex. klimatklok konsumtion, Agenda 2030 etc.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.1 Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för politiker avseende klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Fortsättning på Agenda 2030-arbetet?

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.7 Genomföra aktiviteter för att säkerställa att organisationen enbart har fossilfria investeringar och kapitalplaceringar (ex. pensionsfonder) senast 2022

- Aktörsspecifika mål är inte fastställda.

20. Fasa ut fossil plast

20.1 Delta i nätverk för plastsustitution.

- Delta i nätverk och utbildningar om plast 2020.

20.2 Genomför kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion.

- Kartläggning klar 2020

20.4 Ställ upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast.

- Mål kring detta klart 2021

20.5 Ta bort eller byt ut den största, eller minst fem viktiga/större, produktgrupper senast 2022.

- Klart 2022

HÅLLBARHETSLÖFTE

2-Con Sverige AB

5. Främja bildandet av fossilfria fordonspooler

5.1 Kartlägg möjlighet att inrätta fossilfri bil- eller cykelpool.

- Kartläggning klar Q2 2021.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.5 Vid större byggprojekt underlätta för etablerande av materialpool.

- Skapa ett erbjudande om materialpool till kunder innan 2020 års slut.

13.8 Minska mängden avfall från ombyggnationer.

- Förläng livslängden på material och utrustning som kommer från ombyggnationer genom återanvändning på en andrahandsmarknad.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.2 Öka efterfrågan på att hyra produkter istället för att köpa.

- Skapa erbjudanden med möjlighet att hyra tillverkad utrustning.
- 1 av 10 tillverkad plattformar/trappa/konstruktion ska vara på leasing/hyra.

HÅLLBARHETSLÖFTE

5Vtill5P

1. Öka gång och cykling

1.15 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Företaget 5Vtill5P söker aktivt kunder som vi kan cykla till.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.3 Ge rabatter för fotgängare, cyklister och kollektivresenärer.

- Ge rabatt på deltagaravgift till deltagare som reser fossilfritt till evenemang kopplat till företagsnätverket Uppsala:2030 Vår hållbara framtid.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.6 Beställa/servera vegetariska och/eller lokalproducerade måltider på möten och evenemang.

- Enbart vegetariska och/eller lokalproducerade måltider serveras vid Uppsala:2030s samtliga evenemang.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil. Ett sätt att göra detta är att anordna studiecirkel inom exempelvis hållbarhet och Agenda 2030.

- Löpande genomföra aktiviteter, exempelvis föreläsningar, som inspirerar till klimatsmarta val och hållbar livsstil genom företagsnätverket Uppsala:2030 samt modellen 5Vtill5p.

15.12 Annan aktivitet: Initiera forskning inom hållbara inköp.

- Initiera och samordna finansiering för att stötta universitetsforskning inom hållbar inkösetik, initialt inom offentlig upphandling.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Genomför löpande utbildning av beslutsfattare inom klimat och hållbarhetsfrågor genom modellen 5vtill5P samt genom företagsnätverket och vd-nätverket inom Uppsala:2030.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.6 Genomför minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.

- Främja och synliggöra cirkulära affärsmodeller via företagsnätverket Uppsala:2030, ex. genom föreläsningar.

18.7 Främja cirkulära affärsmodeller vid affärsutvecklingsinsatser, exempelvis genom riktade projektanslag.

- Driver företagsnätverket Uppsala:2030 som syftar till att deltagande företag ska utveckla mer hållbara affärsmodeller. Nya företag ansluter sig årligen till nätverket som ex. omfattar föreläsningar och praktiska övningar inom hållbar affärsutveckling.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Almi Företagspartner Uppsala AB

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.	<ul style="list-style-type: none"> • Avtal med uthyrare av cyklar. Köpa in cykelhjälm (brandade).
3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.	<ul style="list-style-type: none"> • Anta resepolicy. Årlig uppföljning av resepolicy och resande
3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.	<ul style="list-style-type: none"> • Arbete hemifrån är möjligt för alla anställda.
3.11 Underlätta för att cykla, gå eller ta kollektiva färdmedel till arbetsplatsen genom att ha säkra anslutningar för gång och cykel, goda parkeringsmöjligheter samt omklädningsrum med dusch.	<ul style="list-style-type: none"> • Låst och belyst cykelrum i garaget. Dusch finns tillgänglig på arbetsplatsen. Dela ut Almi-reflexer till alla medarbetare.
3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Vi klimatkompenserar för våra resor i tjänst.
3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> • Alla möten erbjuds digitalt, både interna och externa möten.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.6 Beställ/servera vegetariska och/eller lokalproducerade måltider på möten och evenemang.	<ul style="list-style-type: none"> • Servera vegetariska, ekologiska och/eller lokalproducerade måltider vid möten och event.
14.13 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden	<ul style="list-style-type: none"> • Vi klimatkompenserar för måltider som vi serverar vid event och möten.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.6 Genomför minst en kommunikationsinsats där goda exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi lyfts fram.	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra minst en kommunikationsinsats per år där vi lyfter exempel och förebilder inom cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi.
18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetenshöjning av alla medarbetare i hållbart företagande.
18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta utveckla befintliga metoder och verktyg samt kompetens i hur vi arbetar med hållbarhet i våra leveranser.
18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta genomföra Hållbarhetsdialog med alla våra kunder för att bidra till ett mer hållbart företagande i länet.

19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

19.1 Kartlägg nuvarande placeringar och investeringar	<ul style="list-style-type: none"> • Om fonder som aktivt investerar i bolag med hållbarhetsprofil är ett möjligt alternativ med beaktande av potentiell avkastning och riskprofil, ska dessa fonder väljas i första hand.
19.7 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra i utvecklingen av en grön fond för företags klimatinvesteringar.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Forsmarks Kraftgrupp AB

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.1 Halvera tjänsteresor som utförs med flyg.	<ul style="list-style-type: none"> Minska utsläpp av CO2 från flygresor med 25% fram till 2025 (basår 2019). En indikator kommer att introduceras för uppföljning.
3.2 Erbjud tjänstecyklar.	<ul style="list-style-type: none"> Har genomförts under de senaste åren.
3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.	<ul style="list-style-type: none"> Har genomförts under de senaste åren.
3.9 Förbättra uppkopplingsmöjligheter på buss och tåg för att underlätta arbete under restid.	<ul style="list-style-type: none"> Har genomförts under de senaste åren.
3.10 Låt anställda räkna pendlings- och kollektivtrafik där arbete kan utföras som arbetstid.	<ul style="list-style-type: none"> Har genomförts under de senaste åren.
3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.	<ul style="list-style-type: none"> Har genomförts under de senaste åren.
3.16 Erbjud "pendlarbuss" till arbetsplatsen.	<ul style="list-style-type: none"> Har genomförts under de senaste åren.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	<ul style="list-style-type: none"> Utredning av möjligheter till snabbladdning på Forsmark
--	---

HÅLLBARHETSLÖFTE

InfraGeoTech mät & projektering i Mälardalen AB

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Mål att interna möten utförs till 50% digitalt.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- Vid inköp av nya bilar så ska 70% vara fossilfria bilar senast år 2022. 2025 ska 100% vara uppnått.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.6 Beställ vegetariska och/eller lokalproducerade måltider på möten och evenemang.

- Vi kommer prioritera ekologiska val i de fall det är möjligt.

HÅLLBARHETSLÖFTE

NCC Industry AB (anläggning Vedyxa)

11. Minska effekttoppar för el

11.5 Annan aktivitet: Inventera möjligheter att reglera verksamhetens elbehov över dygnet.

- Inventera möjligheter i samverkan med elektriker och elleverantör.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.11 Annan aktivitet: Säkerställ att anläggningens elförbrukning utgörs av förnybar energi.

- Följs upp i årlig miljörapport

12.11 Annan aktivitet: Inventera möjlighet att installera solceller eller vindsnurra på anläggningen.

- Ansöka om stöd inom koncernen för att göra Vedyxa till en pilotanläggning för förnyelsebar energi.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.8 Annan aktivitet: Genomföra en kartläggning av anläggningens totala koldioxidpåverkan och upprätta en åtgärdsplan för stegvis minskning.

- Genomföra en kartläggning över anläggningens koldioxidpåverkan (energi + drivmedel) och upprätta åtgärdsplan som syftar till stegvis minskning av anläggningens negativa klimatpåverkan.

13.8 Annan aktivitet: Genomföra en årlig aktivitet tillsammans med anläggningens aktörer för att identifiera möjligheter att minska anläggningens klimatpåverkan.

- Genomföra en årlig aktivitet ("grön dag") tillsammans med samtliga aktörer knutna till anläggningen för att gemensamt utveckla klimatarbetet genom åtgärdsplan, mål och uppföljning.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Annan aktivitet: Erbjud studiebesök för skolor och högskolor i syfte att visa upp anläggningens klimat- och hållbarhetsarbete.

- Kontakta skola/högskola och erbjud studiebesök på anläggningen. Målsättning att minst ett studiebesök per år genomförs.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Sala-Heby Energi AB

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.	• Varje år se till att tjänstecyklarna är renoverade och fungerande.
3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.	• Genomgång en gång per år i Koncernledningsgrupp.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.	• Följa upp och ha som mål att höja användningen av el på laddplatser för gäster.
4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.	• Tillsammans med kommunen fortsätta att ta fram attraktiva platser för laddning.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över behov av arbetsmaskiner och undersök möjligheter att effektivisera maskinparken inför leasing och tecknande av avtal.	• I samband med köp av nya arbetsmaskiner ska man alltid köpa klimatsmart om det är möjligt.
8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.	• Alltid ha med det som ett krav i upphandlingar.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.3 Möjliggör för publik laddning/tankning vid ladd-/tankplats för exempelvis kollektivtrafik.	• Ny tjänst upprättas.
--	------------------------

9.6 Inrätta alternativt förbered för laddstationer.

- Göra en plan för framtida laddningsstationer för el.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Öka solex på fastigheter vi äger.

11. Minska effekttoppar för el

11.2 Delta i projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet, det vill säga minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom.

- Projekt startat SHE-hubb.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Försäljning av solceller.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.2 Genomför aktivitet för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil.

- Delar ut miljöpris en gång per år.

15.4 Genomför seminariedag med klimatfrågor kopplat till konsumtion och/eller kapitalplaceringar.

- Mål att varje höst ha ett seminarium där man bjuder in en talare som tar upp hållbarhetsfrågan ur olika perspektiv.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Styrelsedagar, styrelsemöten.

17.4 Skapa riktlinjer för att det inför relevanta förslag tas fram beslutsunderlag som redovisar förslagets klimatpåverkan i jämförelse med andra alternativ.

- Visioner, mål och handlingsplaner.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Team Sportia Uppsala/Gävle

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ till kunder/besökare inför besöket.

- Informera om möjlighet att resa kollektivt samt med cykel till butiker via hemsida och vid inbjudan till butiksevenemang. Uppsala & Gävle

4.3 Ge rabatter för fotgängare, cyklister och kollektivresenärer.

- Införa 10 % rabatt vid inköp av valfri vara (ord. pris, ej cykel) om kund kan visa att resa till butik utförts fossilfritt (visa biljett från kollektivtrafik alt. cyklat/promenerat till butiken). Uppsala & Gävle

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.9 Annan aktivitet: Initiera cirkulär affärsmodell för skidutrustning

- Inbyte av begagnade längdskidor för att åter sälja i butik efter utförd service. Påbörjas 2020 i Uppsala.

18.9 Annan aktivitet: Anordna årlig skidbyttardag för skidklubbar

- Bjuda in skidklubbar till årlig skidbyttardag i butiken i Uppsala.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Tierps Energi och Miljö AB, TEMAB

1. Öka gång och cykling

1.15 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Uppställningsplats för cyklar ska finnas. Utförs under 2021.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.2 Erbjud tjänstecyklar.

- Två cyklar och uppställningsplats ska finnas. Utförs under 2021.

3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

- En laddplats vid personalparkeringen. Utförs under 2020.

4. Underlätta för besökare, kunder, föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.6 Anlägg attraktiva cykelparkeringar i anslutning till besöksmål.

- Cykelställ vid entrén. Utförs under 2021.

4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.

- Laddplats besöksparkeringen. Utförs under 2020.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

- 50 % procent av fordonen som köps in ska kunna drivas med fossilfria drivmedel. Utförs 2021.

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Verka för att biogasmack etableras i kommunen. Utförs 2021.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Utred och effektivisera interna transporter. Utförs 2021.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över behov av arbetsmaskiner och undersök möjligheter att effektivisera maskinparken inför leasing och tecknande av avtal.

- Rutiner etablerade, 2020.

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

- Rutiner etablerade, 2020.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.1 Identifiera lämpliga etableringsplatser för tank- och laddmöjligheter för fossilfria och förnybara drivmedel.

- Verka för att biogasmack etableras i kommunen. Utförs 2021.

9.2 Samarbeta med andra aktörer för att skapa tillräcklig efterfrågan för etablering av ny tankstation för fossilfria drivmedel alternativt ny laddstation för el.

- Verka för att biogasmack etableras i kommunen. Utförs 2021.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.

- Solceller ska installeras inom fjärrvärmens. Utfrös under 2021.

12.4 Byt från olja till förnybart bränsle.

- Ingen uppvärmning från fossilt bränsle. Genomfört 2020

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola.

16.1 Initiera eller delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte inom praktisk integrering av klimat- och hållbarhetsfrågor i skola och förskola.

- Ta emot studiebesök. Genomförs 2021.

16.6 Stimulera återbruk genom att i praktiska ämnen undervisa i att reparera och anpassa exempelvis kläder och möbler för att förlänga produkternas livslängd.

- Återbrukshus projekt uppstartat, utförs 2021.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Påverka att Tierps kommun blir delägare i Energikontoret, 2021.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.4 Gör en kartläggning om vad som skulle kunna delas inom den egna organisationen, både organisatoriskt och till andra aktörer och privatpersoner.

- Integreras i vår verksamhetsplan. Utförs 2021.

18.5 Ge tillgång till resurser som finns i organisationen till andra aktörer när de inte används inom den ordinarie verksamheten (exempelvis lokaler och fordon).

- Integreras i vår verksamhetsplan. Utförs 2021.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Tierps kommun

1. Öka gång och cykling

1.3 Vidta strategisk hastighetsbegränsning för motorfordon för att öka prioriterade vägsträckors attraktivitet för gång och cykel.

- Hastighets säkra alla skolområden till år 2022.

1.8 Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort).

- Prioritera snöröjning av gång-/cykelbanor framför bilväg (även utanför tätort) i driftplanen.

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

- Samtliga järnvägsstationer (5st) ska vara utrustade med cykelparkering med tak.
- Det ska finnas möjlighet till cykelparkering vid alla kommunala verksamheter.

2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

2.4 Upplåt mark för kollektivtrafikanläggningar och pendelparkeringar vid viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken

- Utred och planera för cykelgarage vid Tierps station
- Optimera och förbättra för kombinationsresor buss-tåg vid Tierps station genom samarbete vid ny utformning av busslinga.
- Förbättra anslutning till tågplattform från andra trafikslag, genom att fördubbla antalet säkra stråk.

2.5 Iordningställ trygga och tillgängliga pendelparkeringar för bil och cykel, gärna med laddmöjlighet och väderskydd.

- Fördubbla antalet laddplatser vid pendelparkeringarna.
- Tillgänglighetsanpassa fler passager till kollektivtrafiken.
- Samtliga nya cykelparkeringar ska vara utrustade med tak.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.

- Möjliggör för alla verksamhetsområden, där förutsättningarna tillåter.
- Bibehåll distansarbetsplatser på nuvarande orter.

3.17 Arbeta för att genomföra och möjliggöra distansmöten via digitala verktyg.

- Utveckla teknisk utrustning i möteslokaler. Upprätta minst tre videokonferensrum inom den kommunala verksamheten.

- Revidera resepolicy så den omfattar ställningstagande om distansarbete.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.3 Möjliggör för publik laddning/tankning vid ladd-/tankplats för exempelvis kollektivtrafik.

- Bygg minst ett tankställe för biogas till år 2022.

9.6 Inrätta alternativt förbered för laddstationer.

- Minst tio laddplatser för elfordon ska upprättas, förutsatt att klimatklivspengar erhålls.
- Upprätta dialog med externa aktörer för att främja snabb-laddinfrastruktur.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Genom upphandling styra mot renare och smartare teknik.

14. Minska klimatpåverkan från måltider

14.3 Servera mindre men bättre kött - byt importerat kött mot svenskt kött, gärna naturbeteskött eller motsvarande.

- Minst två dagar i veckan ska det serveras vegetariskt i kommunens verksamheter.
- 100% av det kött som serveras ska vara svenskt

14.11 Säkerställ att matrester som ändå uppstår kan nyttiggöras genom t.ex. biogasproduktion.

- Andelen matrester som blir biogas ska öka.

14.12 Ta tillvara och förädla restprodukter inom livsmedelsindustrin som kan bli bra ingredienser i andra produkter.

- Matsvinnet ska halveras.
- Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling ska öka

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.12 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Kommunen ska verka för att kommuninvånare och kommunens företagare har den information och medvetenhet som behövs för att göra medvetna val som främjar hållbar utveckling.

16. Integrera klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Aktiviteter i enlighet med antagen Naturvårdspolicy för Tierps kommun.
- Aktiviteter i enlighet med antagen Trafikpolicy för Tierps kommun.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.2 Genomför löpande utbildning av politiker och beslutsfattare inom klimat- och hållbarhetsfrågor.

- Genomför en Agenda 2030 utbildning och workshop för politiker och verksamhetschefer under 2019.
- Genomför minst två utbildningar per år inom hållbarhetsfrågor för anställda i kommunen och/eller förtroendevalda.

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

18.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
- Kommunens upphandlingar ska främja hållbar produktion och stimulera en cirkulär ekonomi.
- Aktiviteter i enlighet med antagen Avfallsplan för Tierps kommun.

20. Fasa ut fossil plast

20.6 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

- Minska mängden plastavfall som hamnar i haven.

HÅLLBARHETSLÖFTE

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB)

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning	<ul style="list-style-type: none"> • Årligen följa upp, se över och vidareutveckla befintlig resepolicy med sikte på minskad klimatpåverkan.
3.8 Genomför en resvaneundersökning av anställdas arbetspendling i syfte att identifiera hinder för fossilfri arbetspendling	<ul style="list-style-type: none"> • Resvaneundersökning genomförd och utvärderad senast 2022.
3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering	<ul style="list-style-type: none"> • Laddstolpar installerade vid samtliga SKB:s kontor och anläggningar.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.1 Etablera rutiner för att regelbundet se över verksamhetens behov av tjänstefordon och undersök möjligheter att effektivisera fordonsparken samt säkerställ att fordon tankas fossilfritt i så stor utsträckning som möjligt.	<ul style="list-style-type: none"> • Ersätta diesel med HVO för SKB:s tjänste- och arbetsfordon där fordonstillverkarna tillstyrker det
6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.	<ul style="list-style-type: none"> • 50 % procent av fordonen som köps in ska kunna drivas med fossilfria drivmedel. Utförs 2021.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.	<ul style="list-style-type: none"> • Krav i miljöprogram för SKB:s kommande anläggningsprojekt på fordon och maskiner som drivs med el eller förnybart bränsle (SKB medverkar i forskningsprojekt för användning av elfordon under jord).
--	--

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

- Övergripande klimat- och energikartläggning av hela SKB:s befintliga och planerade verksamhet genomförs 2020, detaljerad av betydande delar genomförd senast 2021.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.3 Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från byggnationer samt väg- och anläggningsprojekt.

- Krav i miljöprogram och vid upphandling för SKB:s kommande anläggningsprojekt på klimatkalkyler, effektiv energianvändning och hållbara material etc. Tillämpning av BASTA, Byggvarubedömningen, Miljöbyggnad eller andra relevanta standarder/kriterier. Utveckla klimatkalkyler för stora anläggningsprojekt genom minst ett pilotprojekt.

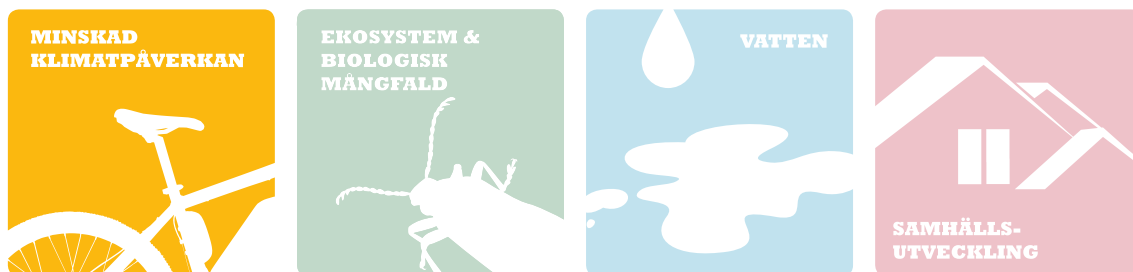
21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.10 Klimatkompensera nödvändiga flygresor genom att exempelvis finansiera klimatprojekt eller stödja omställning till fossilfritt flyg

- Alla flygresor med SAS klimatkompenseras redan. Kompensera även resor med andra bolag senast 2025.

Hållbarhetslöfte

Minskad klimatpåverkan

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan, som Saint-Gobain Sweden Gyproc åtar sig att genomföra till 2022.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att begränsa klimatpåverkan och efterleva klimatavtalet från Paris, vars mål är att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 1,5 grader.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

4. Underlätta för besökare, kunder och föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.7 Installera laddmöjlighet för elfordon i anslutning till besöksmål.

Installera ytterligare sex stationer så att vi totalt uppgår till tio laddstationer (cirka 15 % av det högsta antalet parkerade fordon).

4.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Övergång till hybrid-tjänstebilar. Platsbaserad personal skall ha bytt till elhybrid-tjänstebilar från diesel.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.5 Byt till fossilfria drivmedel för egna arbetsmaskiner, inklusive jord- och skogsbruk.

Byta ut dieseldrivna truckar till eldrivna truckar (byte av tio stycken under 2022) --> 100% eldrivna (operational) truckar.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Genomför energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

Besparingsmål: 5% årlig energibesparing av den totala energiindexen.

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Förbättra värmeåtervinningssystemet för att minska förbrukningen av primärenergi.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och av fossilfria drivmedel

12.5 Investera i produktion av biogas eller andra förnybara drivmedel (detta bör ske i samband med en bredare kravställning på inköpta förnybara drivmedel som inkluderar hållbarhetsaspekter).

Genomför en förstudie för att byta ut LNG till en förnybar energikälla.

13. Minska klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

13.1 Anordna och delta i kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer.

Deklarera miljöpåverkan från våra produkter inkl. stål via EPDer för att underlätta Klimatdeklaration av byggnader 2022. Signera och rapportera mål/status enligt vårt åtagande till LFM30 samt Fossilfritt Sverige 2045.

15. Inspirera till klimatsmarta val

15.12 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Anordna Saint-Gobain Sweden
Hållbarhetsdag 3/11 2022

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.1 Initiera eller delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte inom praktisk integrering av klimat- och hållbarhetsfrågor i skola och förskola.

Samarbete med Uppsala universitet via STUNS programmet
Medverkan i Natur & Miljöboken Håbo

18. Stimulera klimatklok produktion och konsumtion genom exempelvis cirkulära affärsmodeller och delningsekonomi

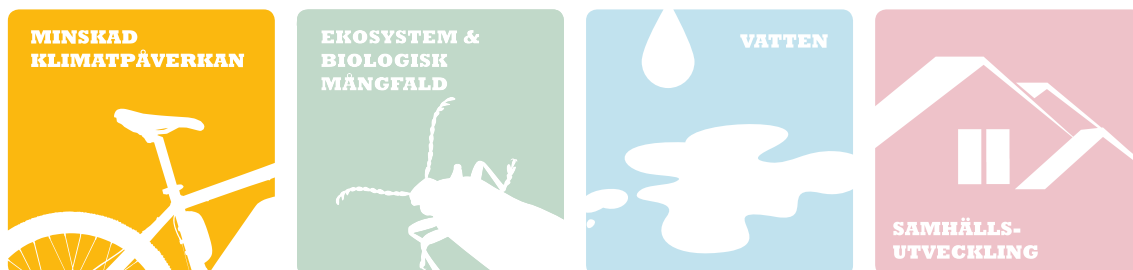
18.7 Främja cirkulära affärsmodeller vid affärsutvecklingsinsatser, exempelvis genom riktade projektanslag.

Öka andelen återvunnet material i gipsprodukter från 25% till 27% 2022.

Hållbarhetslöfte

Minskad klimatpåverkan

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan, som Upplands Energi åtar sig att genomföra till 2022.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att begränsa klimatpåverkan och efterleva klimatavtalet från Paris, vars mål är att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 1,5 grader.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.4 Anta en resepolicy med minst årlig uppföljning.

Resepolicy uppdaterad 2021 för att inkludera elbil, årlig uppföljning.

3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

Utöka antalet laddstolpar.

3.17 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Fortsätta utveckla digital mötesplats.
Fortsätta utvecklingen av etableringen i Uppsala.

4. Underlätta för besökare, kunder och föreningsaktiva att resa fossilfritt

4.2 Informera om fossilfria resealternativ inför besöket

Genom att använda gemensam besökssignatur informera besökare om kollektivtrafikmöjligheter och elbilsladdningsmöjligheter i Björklinge och kollektivtrafikmöjligheter i Uppsala.

4.8 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Fortsätta utvecklingen av etableringen i Uppsala, underlättar för besökare att resa fossilfritt.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.3 Konvertera befintliga tjänstefordon så att minst 50 procent av fordonen kan drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100 procent ska vara uppnått.

Förmånsbilar ska vara rena elbilar eller hybrid, 100 % 2025.

Tjänstebilar, som inte är el- eller hybridbil, tankas med Ecopar Bio alternativt HVO100.

6.4 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden

Tyngre linje- och driftbilar s.k. arbetsfordon ska, om så möjligt i ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv, vara el- eller hybrid, till 100%.

9. Främja tankmöjlighet av fossilfria drivmedel

9.5 Inrätta tankstation för fossilfria drivmedel alternativt komplettera befintlig tankstation med fossilfritt alternativ.

Egen tank på gården av Ecopar Bio. Utöver Ecopar Bio används även HVO100.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Fortsatt användning av motorvärmare med tidstyrning. Succesiv övergång till ledbelysning (enligt plan). Ersätta direktel med värmepump t.ex. i arbetsvagnar (enligt plan).

11. Minska effekttoppar för el

11.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Samarbete och styrning av privatpersoners effektkrävande apparater, typ värmepumpar och/eller elbilsladdare.
Samarbete med effektkrävande företag.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och av fossilfria drivmedel

12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden

Som företag som helhet vara aktiv i omställningen till det fossilfria samhället, detta genom att tillhandahålla ett för framtidens behov funktionellt Elnät samt fortsätta att utveckla och driva affären med Energiprodukter som driver konverteringen till ett fossilfritt samhälle. Värmepumpar, SolEI, Laddinfra samt styrningen av dessa. 100 % av såld volym elenergi ska vara fossilfri.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden

Utveckla synliggörande av Energibranschen hos studenter på Universitet och Gymnasieskolor, bla via stipendium.

17. Utbildnings - och informationsinsatser för beslutsfattare

17.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden

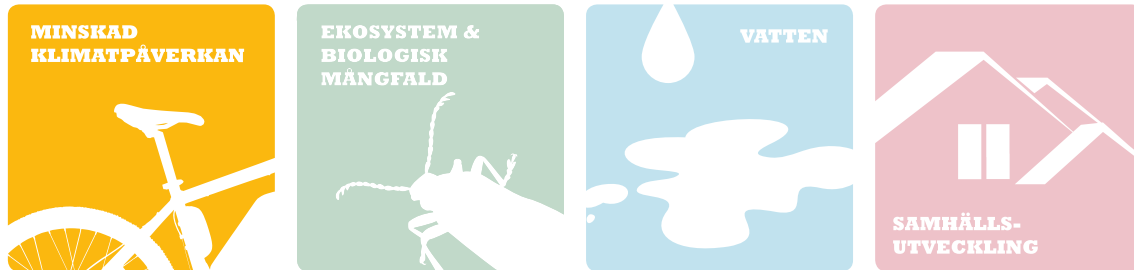
Kontinuerlig förändrings/utvecklingsarbete med stöd av Miljöledningssystem ISO 14001:2015, Ledningssystem ISO 9001:2015, Arbetsmiljösystem ISO 45001:2018.

Hållbarhetslöfte

Minskad klimatpåverkan

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan, som Vattenfall Värme Uppsala åtar sig att genomföra till 2022.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att begränsa klimatpåverkan och efterleva klimatavtalet från Paris, vars mål är att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 1,5 grader.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

1. Öka gång och cykling

1.9 Anlägg säkra och attraktiva parkeringsmöjligheter för cykel vid viktiga målpunkter som skolor, stationer, resecentra, affärer, och arbetsplatser.

Cykelgarage med egen infart från gata färdigt under 2022.

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

Installera laddstolar för egen personal och entreprenörer 2022.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel senast år 2022, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

Minst 50% av tjänstefordonen ska drivas med fossilfria drivmedel 2022. 2030 ska 100% drivas på fossilfria drivmedel.

7. Halvera klimatpåverkan från inrikes godstransporter

7.1 Kravställ fossilfria fordon/drivmedel vid upphandling och inköp.

Kravställer fossilfria drivmedel vid upphandling och inköp. Ska omfatta samtliga avtal 2027.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.2 Kravställ i upphandling att arbetsmaskiner i ökande utsträckning ska vara fossilfria.

Samtliga arbetsmaskiner utbyta 2022.

11. Minska effektoppar för el

11.2 Delta i projekt som bidrar till efterfrågefleksibilitet, det vill säga minskad elanvändning när efterfrågan är som störst och tvärtom.

Delta i Coordinet produktionsavtal 2022.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.2 Installera solceller.	Installera solceller i Husbyborg för att täcka elenergi till vår fordonsflotta 2022.
12.4 Byt från olja till förnybart bränsle.	Färdig förstudie för biooljekonvertering 2022. Ärentunda genomfört 2022. Etappvis genomförande till 2025.
12.6 Investera i kraftvärme med förnybara bränslen.	Driftsätta och ta över Carpe Futurum.
12.10 Annan investering i produktion av förnybar el, värme och drivmedel.	Bygga och ta i bruk ny biobränslepanna i Knivsta 2022.
12.11 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	12.11 Utreda möjligheterna för koldioxidinfångning med Bio-CCS och CCU.

17. Utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare

17.5 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	Aktivt deltagande och klimatutmaningar inom ramen för Uppsala Klimatprotokoll period V.
--	---

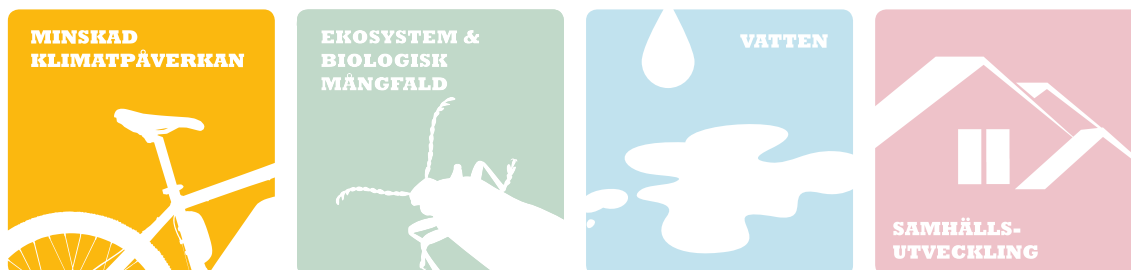
20. Fasa ut fossil plast

20.6 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.	Delta i branschsamarbete Fossil Eye med mål att kunna identifiera och mäta mängd fossil plast i avfall. Antagit färdplan uppvärmning inom Fossilfritt Sverige.
--	---

Hållbarhetslöfte

Minskad klimatpåverkan

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan, som Fresenius Kabi åtar sig att genomföra till 2027.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att begränsa klimatpåverkan och efterleva klimatavtalet från Paris, vars mål är att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 1,5 grader.

**Samlar länets
aktörer i ett
målinriktat
åtgärdsarbete.**

3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

3.6 Möjliggör för anställda att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats.

Genomför riskbedömning, ta fram policy för hemarbete.

3.15 Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

Installera laddmöjlighet för elfordon på personalparkering.

6. Fossilfria tjänstefordon

6.2 Ställ krav på att minst 50 % av alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med fossilfria drivmedel, inklusive ett tydligt målår för när 100% ska vara uppnått.

Nya tjänstebilar ska vara eldrivna. I vissa fall accepteras hybridbilar. Bilarna byts ut i takt med att befintliga leasingavtal löper ut.

8. Halvera klimatpåverkan från arbetsmaskiner

8.6 Ställ krav via tillsyn på bästa möjliga teknik för arbetsmaskiner vid nyinvesteringar.

Krav vid upphandling av produkt/tjänst på fossilfria och förnybara transporter, framtaget senast 2023-02-28.

10. Minska energi - och effektanvändning för fastigheter och verksamheter

10.1 Gör energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan inklusive besparingsmål för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter samt genomför föreslagna åtgärder.

Dokumenterat uppdaterad energikartläggning senast 2022-12-31.

10.4 Utbilda ansvariga för fastighet, uppvärmning, ventilation och processer för att möjliggöra optimal drift och reglage av egna processer.

Dokumentera utbildning "Signifikanta energianvändare (SEU - Significant Energy Users)", senast 2022-12-31.

12. Öka produktion och användning av återvunnen eller förnybar energi och fossilfria drivmedel

12.1 Tillvarata spill-/restvärme eller andra spill-/restenergier, helst utan att öka verksamhetens användning av el.

Uppvärmning av lokaler genom att omhänderta spillvärme från tillverkningen via värmepump.

16. Stärka integrering av klimat, energi och hållbar utveckling i skola och förskola

16.9 Annan aktivitet med samma mål som åtgärden.

Sponsor av utbildningsmaterial om miljö för grundskolan: Natur och miljöboken, från Svenska Kunskapsförlaget AB.

21. Halvera klimatpåverkan från internationella flygresor

21.5 Låt anställda räkna restid med tåg där arbete kan utföras som arbetstid.

Uppdatera policy.

